ЗАКОН ЗА
ЗАШТИТА НА ПОТРОШУВАЧИТЕ

"Сл. весник на Р Македонија" бр.38/04 од 17.06.2004 година

ДЕЛ I

ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Со овој закон се уредува заштитата на правата на потрошувачите, условите и начинот на заштитата на потрошувачите, условите за трговско работење што се од значење за заштита на правата на потрошувачите, правата и обврските на здруженијата на потрошувачите, како и надлежностите на органите на државната управа во однос на заштитата на потрошувачите.

Примена на овој закон и однос спрема другите закони

Член 2

Примената на одредбите од овој закон не влијае на правата кои потрошувачите ги имаат врз основа на другите закони.

Ако со овој закон поинаку не е определено на договорните и други облигациони односи на прометот на стоки и услуги ќе се применуваат одредбите од Законот за облигационите односи.

Член 3

Одредбите на меѓународните спогодби и договори за заштита на потрошувачите кои ги ратификувала Република Македонија непосредно ќе се применуваат во случаи кога даваат поголема заштита на потрошувачите.

Дефиниции

Член 4

Одделни- поими употребени во овој закон го имаат следново значење:

-**"Потрошувач"** е секое физичко или правно лице кое купува производи или користи услуги за непосредна сопствена потрошувачка за цели кои не се наменети за вршење на неговото занимање или за други деловни дејности;

-**"Трговец"** е секое правно или физичко лице кое со вршење на својата дејност непосредно ги задоволува потребите на граѓаните, за производи и услуги;

-**"Дистрибутер"** е физичко или правно лице што непосредно или посредно преку други дистрибутери испорачува производи;

-**"Производител"** е лице кое изготвува готови производи или составни делови за добивање на основни производи или лице кое преку фирмата и својата ознака на производот се претставува како производител. За производител се смета и увозникот на производот;

-**"Производ"** е било која стока или предмет без оглед на степенот на нивната обработка, наменети за понуда на потрошувачите;
-**"Услуга"** е било која дејност која е наменета за понуда на потрошувачите и
-**"Продажни услови"** се условите кои се однесуваат на начинот на плаќање на цената за продажба на производот или давањето на услугата во готово, на рати, со картичка, со попусти за одредени картички, одложено или на друг начин.

ДЕЛ II

ПРАВО НА ПОТРОШУВАЧОТ ДА БИДЕ ИНФОРМИРАН ЗА УСЛОВИТЕ НА ПРОДАЖБА НА ПРОИЗВОДИТЕ И ДАВАЊЕ НА УСЛУГИ

I. ДОЛЖНОСТИ НА ТРГОВЕЦОТ ПРИ ПРОДАЖБА НА МАЛО

Обврска за информирање на потрошувачите

Член 5

Трговецот е должен:
- пред склучувањето на договорот за продажба совесно и чесно на потрошувачот да му даде точни и корисни информации во врска со квалитетот, карактеристиките на производот или услугата и во врска со условите за продажба, како и сите други информации побарани од потрошувачот содржани во декларацијата на производот и
- да го извести потрошувачот за влијанието на одредени производи врз животната средина и здравјето на луѓето, согласно со прописите и стандардите, како и за мерките за заштита, преку упатство дадено со производот истакнато на амбалажата на производот или на друг соодветен начин.

Во случај на сомневање дека трговецот не постапил според одредбите од ставот 1 на овој член, наводите на потрошувачот ќе се сметаат за вистинити.

Трговецот кој не постапил според одредбите од ставот 1 на овој член на барање на потрошувачот е должен да му го врати уплатениот износ за купениот производ и да му ја надомести евентуално сторената штета. Во тој случај потрошувачот е должен да го врати купениот производ, а трговецот да го прими вратениот производ од потрошувачот.

Услови за продажба на производите и давање услуги

Член 6

Трговецот мора продажните услови јасно и на видно место да ги истакне во продажниот простор.

Трговецот мора посебните продажни услови за одделни производи и услуги, јасно и на видно место да ги истакне на продажните места на тие производи и услуги.

Ако изложувањето на производите на продажните места, според општите прописи на облигационото право не се смета за понуда, трговецот може да

одбие со потрошувачот да склучи договор за продажба на производи кои се изложени на продажните места само ако ги означи со називот "експонати".
Ако трговецот на одделни групи на потрошувачи им нуди производи под посебни продажни услови (младенци, инвалиди, пензионери, студенти и слично), тие услови треба да бидат јасно и на видно место истакнати во продажниот простор.
Се забранува трговецот да дава лични податоци за потрошувачот на трети лица, како и на правни или физички лица кои дејствуваат внатре во иста група на трговци без претходно писмено одобрение од потрошувачот.
Се забранува условување на купување на едни производи со купување на други производи или друг начин на условување на купување и продажба на производи.
За извршените услуги за поправка и одржување на производите, чија вредност е поголема од 5.000 денари, трговецот мора да му достави на потрошувачот пресметка и работен налог со опис на работите, употребениот материјал или делови за поправка и одржување. Работниот налог го потпишува трговецот и потрошувачот, од кое еден примерок од работниот налог мора да му се даде на потрошувачот.
Ако во случаите од ставот 7 на овој член во текот на поправката и одржувањето се наметне потребата за дополнителни работи и вградување на дополнителни делови за што треба да се прошири работниот налог, трговецот мора за тоа да добие претходно писмена согласност од потрошувачот, ако со проширувањето на работниот налог цената се зголемува за повеќе од 5%.

Ветување на награда

Член 7

Трговецот кој при понудата на производот или услугата на потрошувачот му ветува награда, дека со купување на производот или давањето на услугата ќе добие награда, должен е таа награда да му ја даде на потрошувачот без одлагање.

Истакнување на цената на производите и давање на услуги

Член 8

Трговецот мора на јасен, видлив, читлив и недвосмислен начин да ја истакне продажната цена на производите и услугите, односно на продажното место на кое се изложени производите, на производите во рефусна состојба, на услугите кои ги дава и на резервните делови кои ги продава.
Продажна цена е крајната цена на единица на некој производ или услуга или пак на дадената количина на производот, вклучувајќи го тука и данокот на додадена вредност и сите други јавни давачки.
Цената на производот, односно услугата, мора да биде означена во денари, освен ако со друг закон поинаку не е уредена.
Цена за единица мерка е цена за еден килограм, еден литар, еден метар, еден квадратен метар или еден кубен метар производ, или за некоја друга

единица за количина која општо или вообичаено се користи при продажбата на производите.
Кај производите во рефусна состојба се истакнува само цената за единица мерка на продажното место на производот.
Цената за единица мерка не е потребно да се истакне кај претходно спакуваниот производ ако е еднаква со продажната цена на производот, како и за производите кај кои такви податоци со оглед на својствата на производите можат или би можеле да предизвикаат забуна.
Ако со друг пропис е определено истакнување на податоци за нето тежина за претходно спакувани производи, ќе се истакне цената за нето единица мерка.
Продажната цена мора да биде напишана на производот, односно амбалажата, на продажното место на производите, како и на производот во излогот. На производот, освен цената од ставот 4 на овој член, не смее да се истакнува друга цена. Цената за единица мерка за претходно спакуваниот производ се истакнува на продажното место на производот.
Трговецот мора да се придржува на истакнатите продажни цени и условите за продажба.
Одредбите од ставот 9 на овој член не се применуваат за јавна и аукциска продажба, продажба на уметнички дела и антиквитети, како и на производите кои се набавени при нудење на некоја услуга.

Производ со недостаток или грешка

Член 9

Ако трговецот ги продава производите кои имаат недостаток или грешка, мора таквите производи физички да ги одвои од останатите производи и јасно видливо и читливо да ги обележи на производот и на продажното место да истакне натпис дека се работи за продажба на производи со недостаток или грешка.

Амбалажа

Член 10

Трговецот е должен производот да го продава во соодветна амбалажа.
Амбалажата не смее да биде штетна за здравјето на луѓето, мора да биде приспособена на формата и количината на производот и не смее да го доведе во заблуда потрошувачот по однос на количината и големината на производот.
Во случај кога се завиткува производот со посебна хартија и дополнителни украси, цената на тие производи и услугата за завиткување, мора да биде истакната јасно и на видно место.

Производи во рефусна состојба и претходно спакувани производи

Член 11

Во рефусна состојба се оние производи понудени за продажба, кои не се претходно спакувани и кои при купувањето се мерат во присуство на потрошувачот.

При продажбата на производите од ставот 1 на овој член тие треба да бидат спакувани во соодветна амбалажа.
За производите во рефусна состојба декларацијата мора да се истакне јасно, видливо и читливо на амбалажата во која производот се става за продажба, или на продажното место.

II. ОДРЕДБИ ЗА РАСПРОДАЖБА НА ПРОИЗВОДИ

Означување на распродажба

Член 12

Означувањата што упатуваат на распродажба, односно на намалување на цените, независно од тоа дали намалувањето е изразено во износ или процент, треба да бидат реални и вистинити и мора да бидат изразени на еден од следниве начини:
- со наведување на новата цена покрај видливо прецртаната претходна цена, или
- со наведување на зборовите "нова цена" и "стара цена", или
- со наведување на процентот на намалување на цената и наведување на новата цена покрај видливо прецртаната претходна цена, или
- со наведување на процентот на одобреното намалување за секој одделен производ или услуга или за секоја наведена категорија производи или услуги.

Како претходна цена од ставот 1 на овој член се смета цената која трговецот ја применувал 30 дена пред рекламирањето на распродажбата на производите.
Процентот на снижувањето на цената што е објавен во распон, мора да се однесува најмалку на една петтина на сите производи што се на распродажба.

Физичко одвојување на производите на распродажба

Член 13

Трговецот мора физички да ги одвои производите кои се ставени на распродажба од оние производи кои не се на распродажба и јасно и на видно место да истакне натпис дека се работи за распродажба.
Доколку трговецот стави на распродажба производи со грешка мора да истакне натпис со кој ќе се запознае потрошувачот во што се состои грешката на производот.

Физичко одвојување на производи поради изминување на рокот на употреба

Член 14

Трговецот мора физички да ги одвои производите кои се на распродажба поради изминување на рокот на употреба на посебен простор со јасно и на видно место истакнато известување за причината за намалување на цените и крајниот рок на употреба на производот.

III. ЗАЕДНИЧКИ ПОНУДИ НА ПРОИЗВОДИ И УСЛУГИ

Поим на заедничка понуда

Член 15

Заедничка понуда на производи и услуги постои кога стекнувањето на производите и услугите е зависно или е во врска со стекнувањето на некој друг производ или услуга.

Општи услови за заедничка понуда

Член 16

Се дозволува заедничка понуда за една вкупна цена на:
1) производи или услуги што претставуваат една целина и
2) производи или услуги, под услов:
а) секој од производите или секоја од услугите да можат одделно да се купат по нивната вообичаена цена во истите деловни простории на трговецот;
б) потрошувачот јасно да биде информиран за таа можност и за посебните продажни цени на секој од производите или услугите и
в) намалувањето на цената што му е понудена на потрошувачот на сите производи или услуги да не надминува една петтина од вкупните цени на производите или услугите.

Други заеднички понуди

Член 17

Се дозволува бесплатно, заедно со некој друг производ или услуга, да се нудат:
- помошни или придружни производи на основниот производ, што се посебно адаптирани за тој производ од страна на неговиот произведувач и што се испорачуваат истовремено и заедно со основниот производ за да се прошири или да се подобри начинот на искористувањето на основниот производ;
- пакување или контејнери што се користат за заштита и пакување на производот, имајќи ја предвид природата и вредноста на тие производи;
- ситни подароци и мали услуги што се сметаат за вообичаени во трговската пракса, како и испорака, поставување, контрола и одржување на производите што се продаваат;
- мостри произведени од страна на производителот или дистрибутерот на основниот производ, до мерката до која тие се нудат во количини или мерки што исклучително се суштествени за процена на квалитетот на производот;
- часовници од безначајна комерцијална вредност и
- разни видови на лозови или картички од овластени приредувачи на игри на среќа.

Се забранува бесплатно или заедно со некој друг производ да се нудат вештачки млека и друга храна наменета за доенчиња до шест месечна возраст, шишиња и цуцли и цуцли лажалки.

IV. ПЛАЌАЊЕ НА ОБВРСКИТЕ

Камата на аванс

Член 18

Ако трговецот бара или изречно го условува купувањето на производот или давањето на услугата со делумен или вкупен еднократен или пресметковен аванс, тој е должен да го испорача производот или да ја изврши услугата по приемот на авансот.
Трговецот е должен доколку рокот на испораката на производот или на дадената услуга е подолг од еден месец или не може да го испорача производот или изврши услугата во договорениот рок на потрошувачот да му пресмета и исплати просечна каматна стапка по видување, која се пресметува како просек од последниот интервал на просечните банкарски стапки по видување објавен од Народната банка на Македонија сметано од денот на приемот на авансот до денот на испораката на производот или извршената услуга.

Извршност на плаќање

Член 19

Паричната обврска која потрошувачите ја извршуваат со плаќање по пошта, банка или друга институција за плаќање, ќе се смета дека е извршена со денот кога поштата, банката или другата институција за плаќање ќе го прими налогот од потрошувачот.

Сметка

Член 20

Трговецот мора за продадениот производ, односно извршената услуга на потрошувачот да му издаде фискална сметка, односно јасно видлива и читливо напишана сметкопотврда, доколку со друг пропис поинаку не е определено.
Трговецот мора на потрошувачот да му овозможи проверка на точноста на пресметаниот износ по однос на квалитетот и количината на купениот производ, односно извршената услуга.
За издавање на сметката од ставот 1 на овој член не е дозволено дополнително да се наплатува.

V.ДОКУМЕНТИ КОИ ГО СЛЕДАТ ПРОИЗВОДОТ

Член 21

Трговецот мора при продажбата на производите на потрошувачот да му ги предаде и да му ги предочи пропишаните документи и документите кои ги изготвил производителот заради полесна и сигурна употреба на производот

(декларација, гаранција, технички упатства, упатства за склопување, упатства за користење, попис на овластените сервиси и слично).

Гаранција и сервисирање

Член 22

Трговецот е должен, согласно со техничките прописи со кои се определуваат производите за кои производителот, увозникот, односно застапникот на странска фирма мора да издаде гаранција за квалитетот, односно за исправното функционирање на производот, документ за начинот на употреба на производот, да обезбеди сервис за одржување и поправка и снабдување со резервни делови во гарантниот рок. Трговецот е должен најмалку за пет години од денот на производството на производот да обезбеди резервни делови. Во согласност со потрошувачот производот може да се сервисира најмногу три пати во рамките на гарантниот рок и доколку не се поправи производот потрошувачот има право да бара од трговецот да го замени со ист таков нов и исправен производ или да му го врати платениот износ на потрошувачот за купениот производ.

Производителот е должен да се придржува на обврските од гарантниот лист.

Гаранцијата содржи:

- фирма, односно назив и седиште на давателот на гаранцијата;
- податоци за производот со кој се идентификува производот;
- изјава за гаранцијата и за условите на гаранцијата;
- траење на гарантниот рок;
- рок во кој трговецот е должен да постапи по барањето на корисникот на гаранцијата и да ги отстрани дефектите и недостатоците на производот;
- фирма, односно назив и седиште на трговското друштво или друго правно или физичко лице што производот го продал на мало, датум на продажбата, печат и потпис на овластениот работник, а ако се во прашање постројки, уреди, опрема и други средства за работа - фирма, односно назив и седиште на испорачувачот, датум на пуштање во погон или на предавање на производот на корисникот на употреба и потпис на овластениот работник и
- изјава дека потрошувачот ги има законските права кои произлегуваат од националното законодавство кое ја регулира продажбата на производите и дека овие права не се загрозени со гаранцијата.

Трошоците за материјалот, резервните делови, работата, преносот и превозот на производот што настануваат при отстранување на дефектите, односно замената на производот со нов производ врз основа на гаранцијата, паѓаат на товар на давателот на гаранцијата.

Документите од ставот 1 на овој член мора да бидат напишани јасно и читливо на македонски јазик и кирилско писмо, што не ја исклучува можноста истовремено употреба и на другите јазици и знаци лесно разбирливи за потрошувачот.

Декларација

Член 23

Декларација е задолжителна за секој производ и мора да ги содржи најмалку следниве податоци:

- назив на производот, односно име под кое производот се продава;
- состав на производот;
- начин на одржување на производот;
- начин на употреба на производот;
- индустриски дизајн, трговска марка или ознака на производот, ако се смета како битен елемент на производот;
- дата на производството и рок на употреба, доколку е истото пропишано;
- фирма и седиште на производителот, а за увозните производи и фирма и седиште (полна адреса) на увозникот, како и земја на потекло;
- предупредување за можна опасност при употреба, доколку таква опасност постои;
- изјава на производителот за постоење на изменети својства на производите, состојки на деловите и додатоците, односно за какви измени се работи и
- изјава на производителот за усогласеност на производите со пропишаните услови.

Покрај податоците од ставот 1 на овој член декларацијата мора да содржи и податоци утврдени со посебни прописи.

Сите податоци од декларацијата мора да бидат вистинити, јасно видливи и читливи, напишани на македонски јазик и кирилско писмо, што не ја исклучува можноста истовремено употреба и на другите јазици и знаци лесно разбирливи за потрошувачот.

За податоците од декларацијата за увозните производи одговорен е увозникот.

Назив на производот, односно име под кое производот се продава е ознака или опис на производот и, ако е потребно, неговото користење и одржување, кој е доволно прецизен да му овозможи на потрошувачот да го препознае бараниот производ и да го разликува од другите слични производи со кои би можел да се замени.

Содржината на декларацијата за одделни производи или група производи ја пропишува министерот надлежен за соодветна област.

ДЕЛ III
РЕКЛАМИРАЊЕ НА ПРОИЗВОДИ И УСЛУГИ

Рекламирање

Член 24

Рекламирање на производи и услуги е секоја форма на правење презентација поврзана со трговска или деловна дејност, занаетчиство или професија за да се промовира снабдувањето на производите или услугите, вклучувајќи ги и недвижен имот, права и обврски.

Заведувачко рекламирање е секое рекламирање кое на било каков начин, вклучувајќи ја и неговата презентација, ги доведува во заблуда или е

веројатно дека ќе ги доведе во заблуда лицата на кои им е наменето и кое заради својата измамничка природа најверојатно ќе влијае врз нивното економско однесување или кое од овие причини го повредува или најверојатно ќе го повреди конкурентот.
Споредбено рекламирање е секое рекламирање кое, заради продажба на некој производ или услуга, директно или индиректно влијае на конкурентноста на пазарот, односно кое директно или индиректно влијае на конкурентскиот производ или услуга.

Огласувач

Член 25

Огласувач е лице кое преку средствата за информирање ги нуди за продажба своите производи и услуги.
Ако огласувачот се наоѓа во странство и нема назначено застапник во Република Македонија, прекршочната постапка во случај на заведувачко рекламирање се покренува против уредникот или издавачот или изведувачот на огласот.

Истакнување на цената при рекламирање

Член 26

Секое рекламирање во кое се спомнува продажната цена на производите мора да биде искажано согласно со членот 8 на овој закон.

Забрана за заведувачко рекламирање

Член 27

Заведувачко рекламирање на производи или услуги е недозволено.
Споредбено рекламирање е дозволено ако се исполнети условите предвидени со овој или друг закон.
Забрането е рекламирање коешто го навредува човечкото достоинство, коешто предизвикува или може да предизвика телесна, душевна или друга штета кај децата, кое на децата им шири пораки и делови од пораки со кои се искористува или злоупотребува или би можела да се злоупотреби, нивната лесномисленост и недостаток на искуство.

Оцена за заведувачко рекламирање

Член 28

При одлучувањето дали рекламирањето е заведувачко, се земаат предвид сите негови карактеристики, а особено сите информации содржани во рекламата во врска со:
- својствата на производите или услугите, составот на производот, начинот и датата на производството, начинот и времето на вршење на услугите, достапност на производите или услугите, количината на производите, спецификацијата, прилагоденост на производите и услугите за користење за одредени цели, географското или комерцијалното потекло на производите

или услугите, резултатите коишто можат да се очекуваат од користењето на производите или услугите, резултатите или другите наоди од тестовите или проверките извршени врз производите или услугите;
- цената, начинот на пресметување на цената, односно условите за продажба на производите или вршење на услугите и
- правата на огласувачот, неговиот идентитет и имотот со кој располага, неговите квалификации, сопственост врз индустриски, комерцијални права или правата од интелектуална сопственост, или награди и признанија кои ги добил.

Претпоставки на дозволено споредбено рекламирање

Член 29

Споредбено рекламирање е дозволено ако:
- не е заведувачко во смисла на членовите 27 и 28 од овој закон;
- се споредуваат производите и услугите кои ги задоволуваат истите потреби или се со иста намена;
- објективно се споредува еден или повеќе материјални, релевантни, верифицирани и репрезентативни карактеристики на тие производи и услуги каде што може да се вклучи и цената;
- не создава забуна на пазарот меѓу огласувачот на рекламата и неговите конкуренти, или забуна меѓу заштитниот знак, заштитното име и другите карактеристични знаци, производи или услуги на објавувачот на рекламата во однос на истите на конкурентот;
- не ги обезвреднува конкурентите на пазарот, нивните активности, по однос на заштитниот знак, заштитното име, другите карактеристични знаци, производи или услуги или условите на конкурентот;
- производите со ознаки за потекло се споредуваат со производите кои имаат иста ознака;
- не се одразува негативно на угледот на заштитниот знак, заштитното име или другите карактеристични знаци на конкурентот или на ознаките за потеклото на конкурентските производи и
- не се однесува на производи или услуги кои се рекламираат како имитација или дупликат на производот или услугата со заштитен знак или заштитно име.

Ако споредбеното рекламирање се однесува на посебна специјална понуда, во рекламата мора, на јасен и недвосмислен начин, да биде истакнат временскиот период во кој важи посебната понуда, достапноста на производите и услугите од специјалната понуда, времетраењето на специјалната цена и другите специфични услови што ќе се применуваат.

Барање за прекин или забрана на недозволено рекламирање

Член 30

Трговците, нивните асоцијации и здруженијата на потрошувачите кои имаат интерес, имаат право да бараат од надлежниот инспекциски орган да наложи да се прекине заведувачкото, односно недозволеното споредбено

рекламирање доколку поседуваат докази за точноста на фактичките тврдења во рекламата.
Ако рекламата се уште не е објавена, а е известно нејзиното објавување, трговците и здруженијата на потрошувачите кои имаат интерес, имаат право од надлежниот инспекциски орган да бараат да го забрани објавувањето на заведувачкото, односно недозволеното споредбено рекламирање.
На барање на потрошувачот, надлежниот инспекциски орган може со решение да го прекине заведувачкото, односно недозволеното споредбено рекламирање, да му наложи на трговецот да го објави решението за прекинување, односно забрана на заведувачкото, односно споредбено рекламирање или да се изврши исправка на рекламата на сметка на огласувачот, доколку во определен рок огласувачот не достави доказ за точноста на фактичките тврдења наведени во рекламата.

Оценување на заведувачкото рекламирање

Член 31

Трговците и здруженијата на потрошувачите имаат право да бараат стручно мислење од Стопанската комора на Македонија дали рекламата е заведувачка и недозволена, односно дали е во согласност со Меѓународниот кодекс на применетата пракса на Меѓународната трговска комора.
Мислењето од ставот 1 на овој член не е обврзувачко.

ДЕЛ IV

ОПШТА БЕЗБЕДНОСТ НА ПРОИЗВОДИТЕ И ОДГОВОРНОСТ

I. ОПШТА БЕЗБЕДНОСТ НА ПРОИЗВОДИТЕ

Пуштање во промет на безбедни производи

Член 32

Трговецот е должен да пушта во промет безбедни производи согласно со утврдените технички барања и прописи за соодветниот производ и во согласност со барањата што се утврдени за заштита на животната средина и здравјето на луѓето.

Безбеден производ

Член 33

Безбеден производ е секој производ кој во нормални или според разумно предвидливи услови на користење, вклучувајќи го и рокот на употребата, не претставува било каков ризик или ризикот е минимален и е соодветен на корисната од употребата на производот и кој ги исполнува условите со кои се обезбедува висок степен на заштита на безбедноста и здравјето на луѓето, и тоа земајќи ги предвид:
- својствата на производот, вклучувајќи го неговиот состав, пакувањето,

упатството за составување, употребување и одржување;
- дејството врз други производи каде што е логично дека ќе се користи заедно со други производи;
- презентацијата на производот, неговите ознаки, етикетирањето, упатствата за користење, фрлање и било какви други ознаки или информации дадени за производот и
- категориите на потрошувачи, особено децата и старите лица кои се изложени на ризик при користење на производот.

Опасен производ

Член 34

Опасен производ е секој производ што не ги исполнува предвидените услови за безбеден производ од членовите 32 и 33 на овој закон.
Опасни производи, во смисла на ставот 1 од овој член, се и производите кои имаат форма, мирис, боја, изглед, пакување, етикета, волумен или големина и како такви можно е потрошувачите, особено децата, да ги заменат со прехранбени производи и да ги ставаат во уста, да ги цицаат или голтнат, што може да биде опасно и да предизвика задушување, труење, перфорирање или опструкција на дигестивниот тракт и слично.

Давање на информации

Член 35

Трговецот е должен, во рамките на своето редовно работење да дава информации за ризиците на производот во текот на нормален или разумно предвидлив период на употреба, каде што таквите ризици не се очигледни и да презема мерки на претпазливост од тие ризици и да соработува при спроведувањето на дејствијата преземени за избегнување на таквите ризици.
Производителите и дистрибутерите во случаи кога знаат или претпоставуваат, врз основа на информации кои ги имаат, дека производите што се пласирани на пазарот се ризични за потрошувачите и не се во согласност со општите барања за безбедност, се должни веднаш да ги информираат надлежните органи за преземање дејствија заради заштита на потрошувачите од тие ризици.
Покрај известувањето на надлежните органи, во смисла на ставот 2 на овој член, производителите и дистрибутерите можат и да ги повлечат производите од пазарот заради избегнување на ризиците.

Должност на трговецот при продажба на производите, односно давање на услуги

Член 36

Трговецот е должен да му продаде на потрошувачот производ, односно да му дава услуга од таков квалитет и квантитет кој целосно одговара на утврдените технички барања и прописи, на пропишаните стандарди, нормативи и услови предвидени со договорот, барањата што биле истакнати, како и на информациите што трговецот ги дал за производот или услугата.

II. БЕЗБЕДНОСТ НА ДЕТСКИТЕ ИГРАЧКИ

Пуштање во промет на детски играчки

Член 37

Детска играчка е секој производ или материјал произведен и наменет за играње на деца на возраст помала од 14 години.

Член 38

Детската играчка може да биде пуштена во промет само ако не ја загрозува безбедноста и здравјето на децата или на трети лица, кога се користи на планираниот или на некој друг предвидлив начин, имајќи го предвид нормалното однесување на децата.

Имајќи го предвид рокот во кој играчката може да се користи, пред нејзиното пуштање во промет мора да ги исполнува основните безбедносни и здравствени услови пропишани со закон.

Под "пуштена во промет" се подразбира и продажба и бесплатна дистрибуција на играчката.

Член 39

Детската играчка не смее да биде пуштена во промет ако не ги исполнува основните безбедносни услови во однос на механичките, физичките, хемиските, електричните и хигиенските својства.

Играчките не смеат да содржат радиоактивни елементи или супстанци.

Својствата од ставот 1 на овој член ги пропишува министерот за економија во согласност со министерот за здравство.

Придружни документи

Член 40

За да се намалат неизбежните ризици при користењето на детските играчки во врска со пропишаните безбедносни и здравствени услови, играчките мора да бидат придружени со соодветни јасно видливи писмени предупредувања и опомени.

III. ОДГОВОРНОСТ ЗА ПРОИЗВОДИТЕ

Одговорност

Член 41

Производителот одговара за штетата што била предизвикана од недостатоците на неговиот производ.

Лицето кое во рамките на својата деловна активност на територијата на Република Македонија извршило увоз на некој производ за продажба, за

изнајмување, лизинг или за некој вид негова дистрибуција, ќе одговара за штетата во смисла на ставот 1 од овој член, како производител.
Дистрибутерот или трговецот на производот што ја предизвикал штетата ќе се смета за производител, ако:
- производителот на производот што е произведен на територија на Република Македонија, не може да се идентификува, освен ако дистрибутерот или трговецот во разумен рок го известиле оштетениот за идентитетот на производителот и
- увозникот на производот што бил увезен од странство не можел да се идентификува дури и кога на самиот производ е назначено името на неговиот производител, освен ако дистрибутерот или трговецот во разумен рок го известиле оштетениот за идентитетот на производителот.
Ако не може да се утврди кој е производител на производот или увозник, тогаш секој трговец или дистрибутер се смета за производител и е одговорен за штетата што била предизвикана од недостатоците на производот.
Трговецот ќе му одговара на потрошувачот за секој недостаток поврзан со сообразноста кој постоел во времето кога производите биле доставени.

Недостатоци

Член 42

Производот има недостатоци кога не ја исполнува општата обврска за безбедност утврдена во членот 33 на овој закон, односно не обезбедува онаква безбедност каква со право, врз основа на сите околности, лицето очекува да ја има, и тоа:
- врз основа на презентирање на производот;
- употребата за која е разумно дека производот ќе се користи;
- времето кога производот е пуштен во промет и
- кога не ја исполнува општата обврска за сообразност утврдена во членот 22 на овој закон или договорните обврски.
Се смета дека производот е усогласен со договорот доколку:
- одговара на описот наведен во членот 5 на овој закон од страна на трговецот и ги поседува квалитетите на производите кои трговецот му ги понудил на потрошувачот како примерок или модел;
- е погоден за секоја посебна намена за која потрошувачот го бара и која му ја ветил трговецот во времето на склучување на договорот, а која трговецот ја прифатил;
- е погоден за намената за која вообичаено се користат производите од истиот тип и
- покажува квалитет и изведба кои се вообичаени за производите од истиот тип и кои потрошувачот може разумно да ги очекува, со оглед на природата на производите и со оглед на било какви јавни изјави во врска со посебните карактеристики на производите дадени од страна на трговецот, производителот или неговиот претставник, особено при рекламирање или на етикетата.

Права на потрошувачите во однос на недостаток на сообразност

Член 43

Потрошувачот на кого му е продаден производ со недостаток има право по свој избор да бара:
- бесплатно отстранување на недостатоците на производот или надомест на трошоците направени за отстранување на недостатокот;
- сразмерно намалување на продажната цена;
- замена на производот со соодветен производ со иста трговска марка, тип, индустриски дизајн или ознака за потекло и географска ознака на производот;
- замена на производот со соодветен производ со друга трговска марка, тип, индустриски дизајн или ознака за потекло и географска ознака на производот со соодветно намалување или зголемување на производната цена и
- раскинување на договорот, враќање на платениот износ и надомест за претрпената штета.

Потрошувачот нема право да го раскине договорот ако недостатокот на производот е минимален.

Барањето од ставот 1 на овој член потрошувачот по свој избор може да го поднесе пред надлежниот инспекциски орган или до трговецот или до дистрибутерот, во местото на купување на производот или во местото на своето живеалиште.

Право на замена на прехранбени производи

Член 44

Во случај кога потрошувачот купил прехранбени производи со недостаток, трговецот е должен да изврши нивна замена за производи со соодветен квалитет или на потрошувачот да му го врати платениот износ, доколку недостатоците се утврдени во рокот до кога производот може да се употребува.

Услови за остварување на правата на потрошувачите

Член 45

Потрошувачот за да ги оствари правата од членовите 42, 43 и 44 на овој закон е должен да приложи фискална сметка за производот, односно јасно видлива и читливо напишана сметко- потврда, а за производите за кои постојат рокови за гаранција и гарантен лист или друг документ што го заменува.

Трговецот или производителот е должен да го прими производот со недостаток од потрошувачот и да ги задоволи неговите барања, освен ако не докаже дека недостатоците на производот настанале поради повреда на правилата за употреба и чување од страна на потрошувачот, трети лица или виша сила.

Потрошувачот има право да присуствува при проверката на квалитетот на производот.

Доставувањето на производите потешки од 5 килограми, заради поправка, процена, замена или враќање на потрошувачот се остварува бесплатно од страна на трговецот. Во случај на неисполнување на оваа обврска и во случаите кога во местото на живеење на потрошувачот нема трговец или производител, доставувањето и враќањето на производот може да го направи самиот потрошувач. Во таков случај трговецот е должен да му ги надомести неопходните трошоците кои се поврзани со доставување и враќање на производите.

Поднесување на барања

Член 46

Потрошувачот има право да ги поднесе барањата од членовите 42, 43 и 44 на овој закон доколку недостатоците на производот се откриени во гарантниот рок, односно во рокот до кога може производот да се употребува што го определил производителот.

За производите за кои не се утврдени гарантни рокови, потрошувачот има право на производителот да му ги поднесе барањата од членовите 42, 43 и 44 на овој закон, доколку се откриени во рок од шест месеца од предавањето на производот, освен ако со договор или со друг закон не се утврдени подолги рокови.

Барањата предвидени во овој член не можат да се поднесуваат за производи чии недостатоци биле откриени по истекот на гарантниот рок, односно во рокот до кога може производот да се употребува.

Роковите од ставот 2 на овој член почнуваат да течат од денот кога производот му е предаден на потрошувачот, ако не може да се утврди тој ден од денот на производството.

За производите чии употребни својства по определен временски рок можат да се влошат (расипливи производи), а кои би претставувале опасност по животот и здравјето или имотот на потрошувачот и животната средина и природата (производи за храна, парфимериско- козметички производи, лекови, хемиски производи за задоволување на потребите на населението и друго), задолжително се утврдуваат рокови на употреба.

Роковите на употреба течат од денот на производството.

Забрана на продажба

Член 47

Забранета е продажба на производи чиј рок на употреба е изминат.

Рокови и начин на отстранување на недостатоците

Член 48

Недостатоците кои се откриени од страна на потрошувачот, трговецот мора да ги отстрани во рок од 20 дена од моментот на поднесувањето на барањето од страна на потрошувачот или по добивањето на решението од надлежниот инспекциски орган со кое е наредено трговецот да ги отстрани недостатоците во определен рок.

За производите кои служат за потрајна употреба трговецот е должен, по приемот на барањето од потрошувачот, веднаш да му достави соодветен производ кој потрошувачот ќе го користи за време на поправката на производот.
Во случај на отстранување на недостаток на производот гарантниот рок се продолжува за време во кое производот не е користен. Ова време се пресметува од денот на барањето на потрошувачот за отстранување на недостатокот.
Во случај на отстранување на недостатоци со замена на производот кој се склопува или е составен дел на производот за кој се утврдени гарантни рокови, гарантниот рок за новиот производ почнува да тече од денот кога на потрошувачот му е испорачан производот чиј недостаток се отстранува.

Ревизија на цената

Член 49

Кај замената на производот со недостаток за производ со иста трговска марка, тип, индустриски дизајн или ознака за потекло и географска ознака на производот не се врши ревизија на цената на производот во случаи ако во меѓувреме дошло до промена на цената на тој производ.
При раскинувањето на договорот со потрошувачот, а во случај ако во меѓувреме дошло до зголемување на цената на производот, се врши ревизија на цената на производот, при што се зема предвид цената на производот во моментот на истакнувањето на барањето, а во случај ако во меѓувреме дошло до намалување на цената на производот, тогаш се зема предвид цената на производот во моментот на купувањето.
При замена на производот со недостаток со производ со друга трговска марка, тип, индустриски дизајн или ознака за потекло и географска ознака на производот, во случаи кога цената на производот е зголемена, ревизијата на цената на производот се врши врз основа на цената на производот која важи во моментот на замената.
На потрошувачите на кои производот им е продаден на кредит, во случај на раскинување на договорот за продажба, им се враќа паричниот износ кој на име на плаќање на кредитот е уплатен до моментот на враќање на производот, а се надоместува и износот што е платен за добивање на кредитот.

Замена со друг производ

Член 50

Потрошувачот има право кај трговецот кај кој е купен производот да го замени производот што има соодветен квалитет, а што не одговара во однос на формата, големината, моделот, бојата, бројот или од други причини.
Потрошувачот правото од ставот 1 на овој член може да го оствари во рок од 15 дена од денот кога производот е купен.
Замена на производот со соодветен квалитет се врши ако производот не бил употребуван, ако е сочуван изгледот на производот, употребните

својства, пломбите, фабричките етикети, како и фискалната сметка за производот или сметко потврда кои на потрошувачот му биле издадени заедно со производот.
Ако во моментот на поднесувањето на барањето од потрошувачот трговецот нема соодветен производ (производ што ќе одговара на неговите потреби), потрошувачот има право по свој избор да бара:
- да го раскине договорот и да бара враќање на платениот паричен износ или
- да го замени производот со соодветен кога ќе има таков производ.
Трговецот е должен да го извести потрошувачот кој барал замена на производот дека има таков производ за продажба во рок кој не може да биде подолг од 30 дена од денот на приемот на барањето.

Надомест на штета

Член 51

Штетата предизвикана од небезбеден производ се надоместува согласно со правилата утврдени во Законот за облигациони односи.

Исклучоци или ограничување на одговорност и рокови

Член 52

Производителот нема да одговара за недостатоците на производот ако докаже дека:
- тој не го пуштил производот во прометот;
- имајќи ги предвид околностите на случајот, недостатокот што ја предизвикал штетата веројатно не постоел во времето кога тој го пуштил во промет производот или дека таквиот недостаток настапил подоцна;
- тој не го произвел производот за продажба, ниту за каква било форма на дистрибуција за економски цели, ниту пак го произвел или го дистрибуирал производот во врска со неговиот деловен потфат, односно во врска со неговото редовно работење;
- недостатокот произлегува од усогласеност на производот со задолжителните прописи донесени од надлежните државни органи и
- го изработил само составниот дел на производот, односно прибавил само суровина, помошна суровина или додаток (адитив) така што недостатокот настанал поради составот на производот во кој е вграден составниот дел, а штетата настанала поради непочитување на упатството на производителот на тој производ.
Не се смета дека производот има недостаток само поради тоа што подоцна бил ставен во промет подобар производ.
Одговорноста на производителот може да биде ограничена или исклучена доколку, со оглед на сите околности штетата е предизвикана од недостатокот на производот или заради вина на оштетеното лице или друго лице за кое оштетеното лице е одговорно.

Одговорноста на производителот што произлегува согласно со оваа глава, не може да биде намалена или исклучена во однос на оштетеното лице со одредба со која се ограничува или исклучува неговата одговорност.
Основите за одговорност на производителот согласно со оваа глава од Законот застаруваат по истекот на рок од десет години од денот кога производителот го ставил во промет производот кој ја предизвикал штетата, освен ако оштетеното лице во меѓувреме не покренало постапка против производителот.

ДЕЛ V

ПОСЕБНИ ОПРЕДЕЛБИ ЗА ПОТРОШУВАЧКИ ДОГОВОРИ

I. НЕЧЕСНИ ОДРЕДБИ ВО ПОТРОШУВАЧКИТЕ ДОГОВОРИ

Поим на нечесни договорни одредби

Член 53

За нечесна се смета одредбата во потрошувачкиот договор за која одделно не се договарало и спротивно на начелото на совесност и чесност, создава очигледен несразмер меѓу правата и обврските на договорните странки на штета на потрошувачот.
Одделна договорена одредба ќе се смета дека не е поединечно договарана ако таа одредба била однапред формулирана од страна на трговецот, а потрошувачот немал влијание на нејзината содржина, особено ако се работи за одредби што се однапред формулирани во стандардниот договор на трговецот.
Ако трговецот тврди дека за одделна договорна одредба во однапред составен стандарден договор поединечно се договарало, должен е тоа да го докаже.
Одредбите од оваа глава на Законот не се применуваат ако во договорот се внесени одредби од присилна природа, односно со кои во договорот се внесени одредби и начела од конвенции и меѓународни договори кои ја обврзуваат Република Македонија.

Нечесна одредба во однос на обврските

Член 54

За нечесни се сметаат одредбите во потрошувачкиот договор и условите или комбинациите на одредбите и условите што имаат за цел при склучувањето на договорот да утврдат непосредна и конечна обврска за потрошувачот, а за трговецот се предвидени услови чија реализација не зависи од волјата на потрошувачот.

Нечесна одредба во однос на цената

Член 55

За нечесна се смета одредбата во потрошувачкиот договор со која на трговецот му се дозволува да ја менува цената во зависност од елементите, што исклучиво зависат од волјата на трговецот.
Нема да се смета дека е исполнет условот од ставот 1 на овој член за:
- лизгава скала за корекција на цената, до мерка до која таквите одредби се законити, а начинот на прилагодувањето на цената изречно е наведен во самиот договор;
- одредба според која трговецот на финансиски услуги го резервира правото да ја менува тарифата за таквите услуги, под услов да постои обврска за трговецот да го извести потрошувачот во разумен рок, а потрошувачот да има право веднаш да го раскине договорот и
- одредба со која трговецот на финансиски услуги за себе го резервира правото да ја менува висината на каматната стапка без да го извести потрошувачот, ако постои основа за тоа, со обврска трговецот да го извести потрошувачот веднаш штом тоа ќе биде можно и со право на потрошувачот веднаш да го раскине договорот.

Менување на карактеристики на производ и услуга

Член 56

За нечесна се смета одредбата во потрошувачкиот договор со која трговецот за себе го резервира правото еднострано да ги менува карактеристиките на производот што треба да се испорача или на услугата што треба да се изврши, ако таквите карактеристики се од суштествена природа за потрошувачот или за намената што потрошувачот ја планирал за производот или услугата, доколку потрошувачот го известил трговецот за таа намена, а трговецот се согласил со тоа или кога не постоела таква спецификација, таквата намена да можела основано да се предвиди.

Време на испорака – извршување

Член 57

За нечесна се смета одредбата во потрошувачкиот договор со која трговецот се овластува еднострано да го утврдува или менува времето за испорака на производот или за извршување на услугата.

Поголеми права на трговецот

Член 58

За нечесна се смета одредбата во потрошувачкиот договор со која на трговецот му се дава правото самиот еднострано да утврдува дали испорачаниот производ или извршената услуга е во согласност со договорот, или трговецот поседува исклучително право да ги толкува неспецифицираните одредби од договорот.

Забрана за раскинување на договор

Член 59

За нечесна се смета одредбата во потрошувачкиот договор со која се забранува на потрошувачот да го раскине договорот ако трговецот не ги исполнил своите обврски.

Право на раскинување на договорот поради непочитување на обврските од гаранцијата

Член 60

За нечесна се смета секоја одредба во потрошувачкиот договор со која се ограничува правото на потрошувачот да го раскине договорот, кога согласно со обврската за гаранција трговецот не ја почитува својата обврска за отстранување на недостатоците или не ги отстранува недостатоците во рокот определен со гаранцијата.

Неисполнување и доцнење кај трговецот или давателот на услуга

Член 61

За нечесна се смета одредбата во потрошувачкиот договор што го обврзува потрошувачот да ги извршува своите обврски од договорот и покрај тоа што трговецот не ги извршил или доцни со извршувањето на своите обврски.

Еднострано раскинување и менување на договорот

Член 62

За нечесна се смета одредбата во потрошувачкиот договор со која се овластува трговецот еднострано да го раскине или да го менува договорот, без обесштетување на потрошувачот, освен во случај на крајна нужда.

Виша сила

Член 63

За нечесна се смета одредбата во потрошувачкиот договор со која во случај на виша сила потрошувачот со договорот се задолжува да може да го раскине договорот само со претходна исплата на штета.

Ослободување од одговорност за штета во случај на вина

Член 64

За нечесна се смета одредбата во потрошувачки договор со која се ослободува трговецот или неговите застапници или вработени од одговорност за штета во случај на вина или од одговорност во случај на неисполнување на обврската што претставува суштествен елемент на договорот.

Ослободување од одговорност за правни и скриени материјални недостатоци

Член 65

За нечесна се смета одредбата во потрошувачкиот договор со која трговецот се ослободува од одговорност за правните и скриените материјални недостатоци.

Забрана за пребивање

Член 66

За нечесна се смета одредбата во потрошувачкиот договор со која се забранува на потрошувачот да изврши пребивање на своите обврски со обврските на трговецот кон него, кога за тоа се исполнети законските услови.

Известување за недостатоци

Член 67

За нечесна се смета одредбата во потрошувачки договор со која се определува неразумен рок во кој потрошувачот треба да го извести трговецот за недостатоците на производот или услугите.

Договорна казна за неисполнување на обврската

Член 68

За нечесна се смета одредбата во потрошувачки договор со која однапред се определува износот на надоместот на штета - договорна казна, што потрошувачот треба да ја исплати во случај на неисполнување на некоја своја обврска, без притоа да се определи ист таков износ на надомест на штета во случај на неисполнување на обврската од страна на трговецот.

Обврска со неопределено траење

Член 69

За нечесна се смета одредбата во потрошувачкиот договор со која се утврдува обврската за извршување на договорот од трговецот на неопределено време, без определување разумен рок за раскинување на договорот.

Продолжување на договорот

Член 70

За нечесна се смета одредбата во потрошувачкиот договор со која се продолжува важноста на договорот на неразумно долг рок, ако потрошувачот не го раскинал договорот во определениот рок или со која автоматски се продолжува важноста на договорот за некој определен рок спротивно на

известувањето од потрошувачот, ако на потрошувачот му е оставен многу покус рок за изјаснување во врска со продолжувањето на договорот од времето определено за истек на договорот.

Нечесни одредби во случај на спор

Член 71

За нечесни одредби во потрошувачкиот договор се сметаат и одредбите на договорот со кои во случај на спор:
- се ограничуваат доказните средства што може да ги користи потрошувачот;
- го принудуваат потрошувачот да се откаже од своите правни средства против трговецот и
- му дозволува на трговецот, избор на определено место за седиште или живеалиште што е наведено во договорот, својата тужба да ја изјави во место што е различно од важечките домашни прописи за надлежноста.

Обем на надомест на штета

Член 72

За нечесна се смета одредбата во потрошувачкиот договор со која однапред апстрактно се утврдува износот на надоместот на штета, што може да се бара во случај на неисполнување или доцнење при извршувањето на обврските на потрошувачот што очигледно го надминува обемот на штетата што трговецот веројатно може да ја претрпи заради неисполнувањето или доцнењето на потрошувачот.

Одговорност во случај на смрт, телесни и лични повреди

Член 73

За нечесна се смета одредбата во потрошувачкиот договор со која се исклучува и ограничува одговорноста на трговецот во случај на смрт, телесни или лични повреди на потрошувачот што биле предизвикани со сторување или несторување на трговецот.
Ограничување на висината на надоместок во случаи од ставот 1 на овој член што треба трговецот да му го исплати на потрошувачот или на член на неговото семејство нема да се смета за нечесна доколку е поврзана со висината на највисокиот надомест што потрошувачот би го добил од осигурителна компанија доколку бил осигурен.

Задржување на износи

Член 74

За нечесна се смета одредбата во потрошувачкиот договор со која на трговецот му се дозволува во случај на неисполнување или раскинување на договорот да ги задржи износите уплатени од потрошувачот при склучувањето на договорот без во исто време да се утврди правото на потрошувачот да наплати еквивалентен износ од трговецот во случај на негово неисполнување или раскинување на договорот.

За нечесна се смета одредбата во потрошувачкиот договор и во ситуација кога потрошувачот е тој кој го раскинува договорот.

Обврски преземени преку застапник

Член 75

За нечесна се смета одредбата во потрошувачкиот договор со која се ограничува обврската на трговецот да ги почитува обврските што биле преземени од страна на неговите застапници или наложува некоја посебна формалност за обврските на трговецот преземени преку застапник.

Права на потрошувачот

Член 76

За нечесна се смета одредбата во потрошувачкиот договор со која на несоодветен начин се исклучуваат или ограничуваат законските права и должности на потрошувачот во однос на трговецот или во однос на трети лица во случај на целосно или делумно неисполнување од страна на трговецот на договорените обврски.

Отстапување на обврската

Член 77

За нечесна се смета одредбата во потрошувачкиот договор со која му се дава право на трговецот без согласност на потрошувачот да го отстапи извршувањето на договорот на трети лица, ако постои основано сомневање дека таквото отстапување ќе доведе до намалување на гаранциите за потрошувачот.

Околности кои се земаат предвид при оценувањето на договорите

Член 78

При оценувањето дали определена одредба од потрошувачкиот договор е чесна или не, ќе се земе предвид особината на производот или услугата што се предмет на договорот, сите околности пред и при склучување на договорот, другите договорни одредби, како и некој друг договор кој, во однос на договорот кој се оценува, претставува главен договор.

Недозволено оценување на одделни договорни одредби

Член 79

За нечесна ќе се смета одредба во потрошувачкиот договор со која не се дозволува да се оценува дали се чесни договорните одредби за предметот на договорот и цената, доколку тие одредби се јасни, лесно разбирливи и лесно видливи.

Одредбите на договорот во писмена форма

Член 80

Ако врз основа на закон или договор меѓу странките поинаку не е договорено, договорот мора да биде во писмена форма и неговите одредби мора да бидат напишани јасно и лесно разбирливи.

Толкување на договорот

Член 81

Двосмислени или неразбирливи договорни одредби се толкуваат во полза на потрошувачот.

Последици поради нечесност на договорните одредби

Член 82

Нечесната договорна одредба е ништовна. Ништовноста на одделни одредби од договорот не ја повлекува ништовноста и на самиот договор доколку истиот може да опстане без ништовната одредба.
Потврдата за претходно известување мора да ги содржи сите податоци кои ги содржи претходното известување.
Во случај на раскинување на договори и услуги кои се даваат со еднократна употреба на средства за далечинска комуникација и кои се наплатуваат од страна на операторите на средствата за далечинска комуникација, трговецот не е должен да издаде потврда за претходно известување од ставот 1 на овој член.
Во случаи во кои е должен да издаде потврда за претходно известување, товарот за докажување за издаденото известување го сноси трговецот.

Право на раскинување на договорот

Член 92

Секој договор склучен со средствата за далечинска комуникација за кои се применуваат правилата содржани во оваа глава од Законот, потрошувачот може да го раскине без да бара исполнување и без да наведе причини за тоа, во рок од осум работни дена.
Во случај на раскинување на договори за продажба на производи, рокот од ставот 1 на овој член почнува да тече од денот кога потрошувачот го примил производот, под претпоставка пред тоа на потрошувачот да му била доставена потврда за претходно известување од членот 91 на овој закон.
Во случај на склучување на договор за давање на услуги, рокот од ставот 1 на овој член почнува да тече од денот на склучување на договорот, а доколку до моментот на склучување на договорот на потрошувачот не му била доставена потврда за претходно известување, од денот на приемот на потврдата за претходно известување.

Рок за раскинување на договорот доколку не е доставено претходно известување

Член 93

Доколку трговецот не му доставил на потрошувачот потврда за претходното известување од членот 91 на овој закон, потрошувачот има право да го раскине договорот во рок од три месеца.
Во случај на склучување на договори за продажба на производи, рокот од ставот 1 на овој член почнува да тече од денот на приемот на производот.
Во случај на склучување на договор за давање на услуги, рокот од ставот 1 на овој член почнува да тече од денот на склучување на договорот.
Ако трговецот во рокот од ставот 1 на овој член му достави на потрошувачот потврда за претходно известување од членот 91 на овој закон, потрошувачот има право да го раскине договорот во рок од осум работни дена од денот на приемот на потврдата за претходното известување.

Начин на раскинување на договорот

Член 94

Договорот се раскинува со писмено известување за раскинување испратено до трговецот.
Договорот е раскинат во моментот кога трговецот го примил известувањето за раскинување.
Се смета дека договорот е раскинат навреме доколку известувањето за раскинувањето е испратено согласно со роковите од членовите 92 и 93 на овој закон.

Последици од раскинување на договорот

Член 95

Во случај на раскинување на договорот, потрошувачот е должен на свој трошок да му го врати производот на трговецот.
Потрошувачот не одговара за штета која трговецот ја претрпел поради раскинување на договорот.
Трговецот е должен, во рок од 30 дена од денот на приемот на писменото известување за раскинување на договорот, да му го врати на потрошувачот целокупниот износ кој што потрошувачот до моментот на раскинување на договорот го платил врз основа на договорот, освен директните трошоци за враќање на производите.

Исклучување на правото за раскинување на договорот

Член 96

Освен ако страните не се договориле поинаку, потрошувачот не може да бара да го остварува своето право на раскинување на договорот врз основа на членовите 92 и 93 од овој закон доколку се работи за договори за:
- давање на услуги, ако давањето на услугите со целосна согласност на потрошувачот започнало пред истекот на рокот во кој потрошувачот имал

право да бара раскинување на договорот;
- набавка на производи или вршење на услуги чија што цена зависи од флуктуацијата на финансискиот пазар која добавувачот не е во можност да ја контролира;
- набавка на производи изработени врз основа на спецификација на потрошувачот или изработени исклучиво од посочени лица од потрошувачот, или производи кои поради своите особини не може да се вратат или се подложни на расипување или брзо истекување на рокот на употреба;
- набавка аудио или видео рекордери или компјутерски софтвер неотворени (нераспакувани) од потрошувачот и
- набавка на весници, периодични публикации и часописи.

Влијание од раскинувањето на договорот на одобрен заем

Член 97

Ако поради делумна или потполна исплата на цената од договорот за продажба на производи и услуги склучен на далечина, на потрошувачот му е одобрен заем од страна на трговецот или некое трето лице кое на потрошувачот му одобрил заем врз основа на неговиот договор со трговецот, со раскинување на договорот за продажба на производите или услугите се раскинува и договорот за заемот.

Последици од раскинување на договор за заем

Член 98

Ако потрошувачот, врз основа на одредбите од членот 97 на овој закон го раскине договорот за заем, трговецот или трето лице кое го одобрило заемот врз основа на договор со трговецот, нема право на потрошувачот да му пресметува никакви трошоци, камати или казни.

Исполнување на договорот во рок

Член 99

Трговецот е должен да го исполни договорот за продажба на производите или извршување на услугата склучена на далечина, во рок од 30 дена од денот кога потрошувачот му ја испратил порачката, освен ако страните поинаку не се договориле.

Кога трговецот не е во можност да ја исполни својата обврска од договорот заради тоа што нарачаните производи ги нема на залиха или не е во можност да ја даде нарачаната услуга мора за тоа да го извести потрошувачот, а потрошувачот може по свој избор да изјави дека го раскинува договорот или да му остави на трговецот определен дополнителен рок за исполнување.

Ако потрошувачот се одлучи, во случај од ставот 2 на овој член да го раскине договорот, трговецот е должен да му го врати платениот износ што е можно побрзо, а најдоцна во рок од 30 дена од задоцнувањето.

Исклучоци од примена на одделни одредби од оваа глава

Член 100

Одредбите од членовите 90 до 99 на овој закон не се применуваат на договори за:
- набавка на прехранбени производи, пијалаци или друга стока наменета за секојдневна употреба, испорачана до домот на потрошувачот, до неговото место на живеење или на работното место од страна на редовни доставувачи и
- давање услуги за сместување, транспорт, угостителски или слободни активности кои давателот на овие услуги презел обврска да ги обезбеди на одреден датум или во одреден период.

Трговецот може да ги исклучи од примена одредбите од ставот 2 на овој член во ситуации определени со договорот.

Злоупотреба на кредитна картичка на потрошувачот од страна на трговецот

Член 101

Доколку трговецот со измама ја искористи кредитната картичка на потрошувачот со која потрошувачот го плаќа договорениот производ или услуга, односно на нејзин товар го изврши плаќањето кое што не е во врска со договорот на далечина кој што го склучил со потрошувачот, потрошувачот има право да бара поништување на налогот за плаќање.

Доколку плаќањето во смисла на ставот 1 од овој член е веќе извршено, потрошувачот има право да бара од трговецот враќање на платениот износ зголемен за затезната камата.

Забрана за испраќање на производи без порачка од потрошувачот

Член 102

Не е дозволена испорака на производи на потрошувачот или извршување на услуги кои потрошувачот претходно не ги нарачал кога ваквата набавка содржи и барање за плаќање.

Одредбата во трговските општи услови на работење или понуди испратени без претходна порачка од потрошувачот, според која молчењето на потрошувачот би значело прифаќање на понудата е ништовна.

Барање за престанок на недозволена работна пракса

Член 103

Секое лице кое има за тоа оправдан интерес, може да бара од судот да му наложи на одреден трговец или оператор на средства за далечинска комуникација престанок на деловната пракса која е спротивна на одредбите на оваа глава од законот.

Тежина на доказот

Член 104

Во постапката покрената врз основа на членот 103 од овој закон, како и секоја друга постапка покрената против трговецот или операторот на средствата за далечинска комуникација заради повреда на правата на потрошувачите од оваа глава на законот, товарот за докажување за постоење на претходно известување, писмена потврда за претходно известување и придржување кон исполнување на роковите од договорот склучен по пат на средствата за далечинска комуникација, паѓа на трговецот, односно операторот на средствата за далечинска комуникација.

III. ДОГОВОРИ СКЛУЧЕНИ НАДВОР ОД ДЕЛОВНИТЕ ПРОСТОРИИ НА ТРГОВЕЦОТ

Место на примена

Член 105

Договори склучени надвор од деловните простории на трговецот се договорите за продажба склучени:

- во домот на потрошувачот, во домот на некој друг потрошувач или на работното место на потрошувачот, кога посетата на трговецот не се должи на изречна покана на потрошувачот;
- за време на патување или екскурзија организирана од страна на трговецот или во негово име и
- во продажни салони, на саеми и изложби, освен ако вкупната цена на производот или услугата се наплатува на лице место или ако цената надминува 2.500 ЕУР во денарска противвредност.

Договорите од ставот 1 на овој член мора да бидат склучени во писмена форма.

Трговецот пред склучувањето на договорот согласно со ставот 1 на овој член мора на потрошувачот да му се легитимира со идентификациона картичка.

Договори на кои не се применуваат одредбите од оваа глава

Член 106

Одредбите од членот 105 на овој закон не се применуваат на договорите за:

- продажбите наведени во членот 105 став 1 алинеја 1 на овој закон што се однесуваат на производи или услуги за кои потрошувачот бил претходно поканет или самиот ги посетил деловните простории на трговецот за да го склучи договорот за купување на производот или услугата. Нема да се смета дека потрошувачот бил претходно поканет ако тој се согласил со понудата да ги посети деловните простории на трговецот што телефонски му било понудено од страна на трговецот;
- продажбите на прехранбени производи, пијалаци и производи

наменети за одржување на домаќинството од страна на трговецот кој ги снабдува своите потрошувачи во определени редовни интервали или во некоја определена фреквенција, разнесувајќи ги производите до живеалиштата на потрошувачите;
- склучени врз основа на каталог на трговецот, ако потрошувачот имал можности да го прочита без присуство на трговецот или неговиот претставник, од кој јасно произлегува дека потрошувачот има право да го раскине договорот во рок од седум дена и да го врати производот на трговецот;
- осигурување;
- продажбите што се резултат на презентации на производи под услови утврдени со закон без комерцијален карактер, како и за доброволни – хуманитарни цели, ако цената не надминува 500 ЕУР во денарска противвредност;
- продажба на хартии од вредност;
- градење кое се склучува заради изградба или поправка на определени недвижности и
- продажба, закуп и за други права на недвижности.

Известување за раскинување на договорот

Член 107

Во случај на склучување на договор меѓу трговецот и потрошувачот надвор од деловните простории на трговецот, трговецот е должен писмено да го извести потрошувачот за неговото право еднострано да го раскине договорот со изјава, во рок кој не може да биде покус од седум дена од денот на склучувањето на договорот.
Трговецот е должен писмено да го извести потрошувачот за адресата на која може да го испрати известувањето за раскинување на договорот.
Трговецот нема право ништо да побарува од потрошувачот, посредно или непосредно, какво било преземање или давање на какви било услуги, пред истекот на рокот од ставот 1 на овој член.
Во случај на раскинување на договорот, потрошувачот е должен на трговецот да му ги врати производите на свој трошок.

IV. ПОТРОШУВАЧКИ ДОГОВОР ЗА ВРЕМЕНСКИ ОГРАНИЧЕНО ПРАВО НА КОРИСТЕЊЕ НА ОДРЕДЕНА НЕДВИЖНОСТ- TIME SHARING

Место на примена

Член 108

Со договорот (Time Sharing) за временски ограничено право на користење на одредена недвижност трговецот се обврзува за период кој не може да биде покус од три години на потрошувачот да му обезбеди право на користење на една, односно повеќе точно одредени недвижности или на еден, односно повеќе делови од точно определени недвижности, во одредени договорени временски периоди во текот на една година или за

целото време на траење на договорот, на начин определен во договорот, а потрошувачот се обврзува да му исплати определен надомест.
Договорот од ставот 1 на овој член се склучува во писмена форма.
За да биде полноважен договорот од ставот 1 на овој член мора да биде напишан на службен јазик на државата во која што потрошувачот има место на живеење или престој, односно според изборот на потрошувачот, службениот јазик на државата чијшто е државјанин, односно на службениот јазик на државата на чиешто подрачје се наоѓа недвижноста.
Еден примерок од договорот мора да му биде врачен на потрошувачот.

Упис на временски ограничено право на недвижноста

Член 109

Лицето кое со договорот од членот 108 на овој закон ќе стекне право за временски ограничено користење на недвижноста е овластен, доколку недвижноста се наоѓа на територијата на Република Македонија, тоа право да го запише во јавната книга за запишување на права на недвижности.
Правото за временски ограничено користење на недвижностите не може да му се спротивстави на правото на оној што во добра верба потпирајќи се на јавните книги за запишување на права на недвижности, го запишал своето право на недвижноста додека се уште правото за временски ограничено користење на недвижностите не било запишано од некој друг.
На уписот на временски ограниченото право на користење на недвижност аналогно се применуваат одредбите за упис на правото на користење врз основа на договор за закуп.

Претходно известување

Член 110

Трговецот е должен на секое лице кое бара известување за временски ограничено право на користење на недвижноста да достави писмено известување кое, покрај описот на недвижноста, содржи најмалку кусо и точно известување за податоци за суштествените елементи на договорот предвидени со овој закон како за изградени, така и за објекти во градба.
Известувањето од ставот 1 на овој член мора да биде напишано на службениот јазик на државата во која потрошувачот има место на живеење или престој, односно според изборот на потрошувачот, на службениот јазик на државата чиј е државјанин, односно на службениот јазик на државата на чие подрачје се наоѓа недвижноста.
Во секој оглас кој се однесува на договорот за правото за временски ограничено користење на недвижноста, мора да се наведе можноста за добивање на претходно известување, како и местото на кое тоа известување може да се добие.

Содржина на преддоговорот, односно договорот

Член 111

Преддоговорот, како и договорот за правото за временски ограничено користење на недвижности, треба да содржи:
- име или назив, место на живеење или седиштето на странките;
- основот врз кој трговецот е овластен да располага со недвижности на начин предвиден со членот 108 став 1 на овој закон;
- овластувањата кои ги има потрошувачот врз основа на правото за временски ограниченото користење на недвижностите;
- претпоставки кои според важечкото право, треба да бидат исполнети за да се стекне правото на временски ограничено користење на недвижноста, како и известување за тоа дали тие претпоставки се веќе исполнети, односно доколку не се, кои се претпоставките кои уште треба да бидат исполнети;
- точен опис на недвижноста и нејзината локација;
- состојбата на довршеноста на одделни комунални услуги, како на пример, електрична енергија, вода, одржување, телефон, одвод на смет, кои му стојат на располагање на потрошувачот, како и условите под кои тие услуги може да ги користи;
- заедничките простории, како на пример, подрумски и тавански простории, базен или сауна, кои потрошувачот има право да ги користи, односно условите под кои има право да ги користи заедничките простории;
- правилата за одржување и користење на недвижноста;
- точен временски период во кој потрошувачот може да ги користи недвижностите, односно датата од кога потрошувачот може да почне да ги користи недвижностите;
- договорената цена, во рамките на трошоците за користење на заедничките простории и комуналните услуги, податоците за пресметаните трошоци сврзани за користење на недвижноста, задолжителните законски давачки, износот на трошоците за одржување на недвижноста и нејзино управување;
- одредба со која трговецот изјавува дека користењето не е поврзано со какви било други трошоци освен оние наведени во договорот;
- одредба за тоа дали е дозволено да се замени или продаде правото за временски ограниченото користење на недвижноста, како и одредба за трошоците во случај на замена или продажба на тоа право што го прави трговецот, односно лицето кое тој со договорот го овластил за тоа;
- известување за правото на потрошувачот за еднострано раскинување на договорот, начинот на раскинувањето, односно рокот за раскинување, лицето на кое што писменото известување за раскинувањето треба да се испрати, односно износот на трошоците коишто потрошувачот во случај на раскинувањето на договорот ќе биде должен да ги плати;
- начинот на раскинувањето на договорот за заем склучен во врска со договорот за правото за временски ограниченото користење на недвижноста и
- датум и место на потпишувањето на договорот за секоја договорна страна.

Ако во времето на склучувањето на преддоговорот, односно договорот на недвижноста се уште не е изградена зградата, покрај податоците наведени во ставот 1 на овој член преддоговорот, односно договорот за правото на временски ограниченото користење на недвижноста, мора да го содржи и следново:
- степен на довршеност на градбата;
- разумна процена на рокот за извршување на изградба на зградата;
- број на градежната дозвола, односно назив и адреса на органот кој ја издал;
- состојба на довршената електрична, водоводна, телефонска и телекомуникациска мрежа и
- гаранција дека зградата ќе биде изградена на време, како и гаранција со која трговецот се обврзува во случај зградата да не биде изградена на време, на потрошувачот да му го врати износот кој врз основа на договорот го платил, како и условите под кои тие гаранции може да се остварат.

Влијание за претходно известување на договорот

Член 112

Податоците наведени во претходното известување претставуваат дел од договорот, освен ако страните со договорот изречно се спогодиле дека ќе отстапуваат од податоците од претходното известување.
Освен ако страните се договориле спротивно, податоците дадени во претходното известување со договорот може да бидат изменети само ако тие измени се резултат на околностите на кои што трговецот не можел да влијае.
Трговецот е должен пред склучувањето на договорот да го извести потрошувачот за измената на кој било податок наведен во претходното известување и во договорот мора да бидат наведени тие измени.

Право на потрошувачите на еднострано раскинување на преддоговорот, односно на договорот

Член 113

Потрошувачот може, од кои било причини, да го раскине преддоговорот, односно договорот и тоа со писмено известување испратено до лицето наведено во претходното известување, преддоговорот или договорот, и тоа:
а) без наведување на причините, во рок од десет работни дена од денот на склучување на преддоговорот, односно договорот;
б) во рок од три месеца од денот на склучување на преддоговорот, односно договорот, кога договорот или преддоговорот не ги содржат сите податоци пропишани со членот 111 на овој закон;
в) во рок од еден месец од денот на склучувањето на преддоговорот, односно договорот, ако трговецот не му врачил претходно известување со податоци од членот 110 став 1 на овој закон;

г) ако во рок од три месеца сметајќи од денот на склучувањето на преддоговорот, односно договорот, трговецот писмено му ги достави на потрошувачот податоците кои недостасувале во моментот на потпишување на преддоговорот, односно договорот, потрошувачот ако во меѓувреме не го доставил известувањето за раскинувањето, има право да го раскине преддоговорот, односно договорот во рок од десет работни дена сметајќи од денот кога последниот податок којшто недостасувал му е писмено доставен и

д) ако потрошувачот не ги добие податоците кои недостасуваат, во рок од три месеца од склучувањето на преддоговорот, односно договорот, има право да го раскине договорот во рок од десет работни дена од истекот на рокот од три месеца.

Член 114

Ќе се смета дека известувањето за раскинување е навремено, ако е испратено во рамките на роковите од членот 113 став 1 на овој закон.

Во случај на раскинувањето на преддоговорот, односно договорот од членот 113 став 1 точка а) на овој закон, потрошувачот е должен на трговецот да му ги надомести само трошоците за заверка на преддоговорот, односно договорот, ако тоа со договорот е изричито определено.

Во случај на раскинувањето на преддоговорот, односно договорот од членот 113 став 1 точки б) до д) на овој закон, потрошувачот не е должен на трговецот да му надомести какви било трошоци.

Тежина на доказот

Член 115

Во случај на спор дали е и со која дата на потрошувачот му е доставено претходно известување, преддоговорот, односно договорот, тежината на доказот паѓа на трговецот.

Влијание за еднострано раскинување на договорот за кредит

Член 116

Ако заради плаќање на цената од договорот за правото на временски ограничената употреба на недвижност, на потрошувачот му е одобрен заем од страна на трговецот или трето лице, кој му го одобрил заемот врз основа на договорот со трговецот, со едностраното раскинување на договорот за правото на временски ограниченото користење на недвижноста се раскинува и договорот за заемот.

Вр случаи од ставот 1 на овој член, потрошувачот не е должен да ја плати договорената камата, евентуалната штета или казна, а лицето кое го одобрило кредитот е должно да му го врати на потрошувачот она што од него го добил врз основа на договорот за кредит.

Забрана за плаќање однапред

Член 117

На трговецот не му е дозволено да бара од потрошувачот какви било плаќања врз основа на потпишаниот преддоговор, односно договор пред истекот на рокот за раскинување на договорот од членот 113 став 1 на овој закон.

ДЕЛ VI

I. ЈАВНИ УСЛУГИ КОИ СЕ ДАВААТ НА ПОТРОШУВАЧИТЕ

Член 118

Како јавни услуги, во смисла на овој закон, се сметаат продажбата на електричната енергија од дистрибутивната мрежа, топлинската енергија, јавните телекомуникациски услуги, поштенските услуги, услугите за превоз на патниците во јавниот градски и приградски сообраќај, снабдувањето со вода за пиење, одводот на отпадните води и одржувањето на чистотата, како и други услуги определени со закон.

Надоместокот за јавните услуги на потрошувачите, кога според природата на јавната услуга тоа е возможно, мора да се пресметува според потрошувачката во одреден временски период со примена на тарифниот систем во согласност со закон.

Органите кои одлучуваат за обврските и правата на потрошувачите на јавните услуги можат да основаат советодавни тела во кои ќе бидат вклучени претставници на здруженијата на потрошувачите.

Одлуките од ставот 3 на овој член ќе се донесуваат по добивање на мислење од советодавно тело на транспарентен, објективен и недискриминаторски начин.

Трговецот мора да му овозможи на потрошувачот запознавање однапред со сите услови на користењето на јавните услуги и тие услови јавно да ги објави во најмалку два дневни весника.

Приклучување на дистрибутивната мрежа

Член 119

Трговецот кој ги дава јавните услуги преку дистрибутивна мрежа мора да им овозможи на потрошувачите приклучување и користење на мрежата и услугите под недискриминаторски и однапред познати и договорени услови.

Одржување на стандардите и квалитетот на давањето на јавните услуги

Член 120

Трговецот е должен да ги одржува стандардите и квалитетот на услугите определени со закон или со друг пропис.

ДЕЛ VII

ФОРМИ НА ЗАШТИТА НА ПОТРОШУВАЧИТЕ

I. ПРОГРАМА ЗА ЗАШТИТА НА ПОТРОШУВАЧИТЕ

Донесување на програма

Член 121

За заштита на потрошувачите се донесува програма.

Програмата за заштита на потрошувачите ја донесува Владата на Република Македонија на предлог на министерот за економија за период од две години.

Работите во врска со спроведувањето на политиките за заштита на потрошувачите, односно следењето и евиденцијата за извршените работи од Програмата за заштита на потрошувачите ги спроведува Министерството за економија.

Министерот за економија еднаш годишно ја известува Владата на Република Македонија за спроведувањето на Програмата.

Цели на Програмата

Член 122

Со Програмата од членот 121 на овој закон се определува:

- политиката за заштита на потрошувачите;
- мерките и активностите за остварување на политиката за заштита на потрошувачите;
- советувањето, едукацијата и информирањето на потрошувачите и
- средствата за реализирање на Програмата.

Совет за заштита на потрошувачите

Член 123

Владата на Република Македонија на предлог на министерот за економија формира Советот за заштита на потрошувачите (во натамошниот текст: Совет).

Советот го сочинуваат 12 члена од претставници на органите на државната управа чии надлежности се поврзани со заштита на потрошувачите, здруженија на потрошувачите и претставник од Стопанската комора на Македонија.

Една третина од членовите на Советот го сочинуваат членовите од здруженијата на потрошувачите.

Членовите на Советот имаат право на надомест за учество во работата на Советот.

Висината на надоместокот од ставот 4 на овој член ја определува Владата на Република Македонија.

Средствата за реализација на Програмата за заштита на потрошувачите се обезбедуваат од средствата на Буџетот на Република Македонија.

Член 124

Советот се грижи за заштита и остварување на правата на потрошувачите во однос на заштитата на здравјето, безбедноста, економските интереси и за нивното редовно информирање во остварувањето на нивните права.
Советот ја проучува постојната правна регулатива и предлага соодветни измени во областа на правната заштита на потрошувачите.
Советот предлага преземање соодветни мерки за заштита на здравјето, безбедноста и економските интереси на потрошувачите.
Советот ја оценува состојбата на пазарот во поглед на степенот на заштитата на потрошувачите.
Советот води посебна грижа за заштита на потрошувачите, малолетниците, старите и изнемоштени лица, социјално загрозените лица, неписмените, емигрантите и лицата чии живеалишта се наоѓаат во тешко пристапни предели.
Советот ја следи реализацијата на програмата за заштита на потрошувачите и предлага на Владата на Република Македонија мерки за нејзино остварување.

Член 125

Со Советот раководи претседател на Советот.
Претседателот на Советот го избираат членовите на Советот.
Работата на Советот е јавна.
Советот за својата работа донесува деловник.

Заштита на потрошувачите на ниво на општината, односно Градот Скопје

Член 126

Заштитата на потрошувачите на општината, односно на Градот Скопје се обезбедува преку совет за заштита на потрошувачите на општината, односно на Градот Скопје.

II. ЗДРУЖЕНИЈА НА ПОТРОШУВАЧИТЕ

Формирање на здруженија на потрошувачите

Член 127

Здруженијата на потрошувачите ги формираат потрошувачите заради остварување и заштита на своите права.

Работа на здруженијата на потрошувачите

Член 128

Здруженијата на потрошувачите имаат право да:
- даваат мислења по предлози на законите и други прописи за заштита на потрошувачите;
- бараат да бидат информирани од страна на надлежните органи за подготвувањето на прописите од областа на заштита на потрошувачите;

- поднесуваат иницијатива до надлежните органи за уредување на одделни прашања од областа за заштита на потрошувачите;
- ги разгледуваат жалбите на потрошувачите и да се консултираат со потрошувачите по прашања од законодавството за заштита на потрошувачите;
- го известат надлежниот инспекциски орган кога ќе дознаат за производите и услугите со недостаток или опасни производи и услуги;
... - им помагаат на потрошувачите или на одреден круг потрошувачи при поднесувањето тужби до надлежните судови за заштита на нивните права;
- им даваат информации на потрошувачите за нивните права и за појавите на пазарот и
- посредуваат во потрошувачките спорови настанати меѓу трговецот и потрошувачот во врска со купените производи или извршената услуга.

Превентивна заштита на потрошувачите

Член 129

Превентивната заштита на потрошувачите, здруженијата на потрошувачите ја спроведуваат со известување и совети, односно со едукација на потрошувачите.

Програмите за предучилишните установи, училишните програми на основното и средното образование треба да содржат и основни знаења за обврските, правата и заштита на потрошувачите.

ДЕЛ VII

НАДЗОР

Член 130

Надзор над спроведувањето на овој закон врши Министерството за економија.

Инспекциски надзор на спроведувањето на одредбите од овој закон врши Државниот пазарен инспекторат, Државниот санитарен и здравствен инспекторат и Државниот инспекторат за животна средина преку инспектори (во понатамошниот текст: инспектор), во согласност со овластувањата утврдени со закон.

Член 131

Ако инспекторот при вршењето на надзорот утврди дека трговецот:

1) продава производи кои имаат недостаток или грешка, а физички не ги одвоил од другите производи и јасно видливо и читливо не обележал на производот и на продажното место не истакне натпис дека се работи за продажба на производи со недостаток или грешка (член 9);
2) производот го продава во несоодветна амбалажа (член 10 став 1);
3) производот го продава во амбалажа што е штетна за здравјето на луѓето, не е приспособена на формата и количината на производот и го доведува во заблуда потрошувачот по однос на количината и големината на производот (член 10 став 2);
4) за производите во рефусна состојба не се истакне декларација јасно,

видливо и читливо на амбалажата во која производот се става за продажба, или на продажното место (член 11 став 3);
5) означувањата што упатуваат на распродажба, односно на намалување на цените не се врши во смисла на одредбите од членот 12 ставови 1 и 2 на овој закон;
6) процентот на снижувањето на цената што е објавен во распон, не се однесува најмалку на една петтина на сите производи што се на распродажба (член 12 став 3);
7) физички не ги одвои производите за распродажба од производите кои не се на распродажба и јасно и на видно место не истакне натпис дека се работи за распродажба (член 13 став 1);
8) при распродажба на производи со грешка не истакне натпис со кој ќе се запознае потрошувачот во што се состои грешката на производот (член 13 став 2);
9) производите кои се на распродажба поради изминување на рокот на употреба, не ги одвои на посебен простор и не е јасно и на видно место истакнато известувањето за причината за намалувањето на цените и крајниот рок на употреба на производот (член 14);
10) декларацијата не ги содржи податоците наведени во членот 23 ставови 1, 2 и 3 на овој закон;
11) не му овозможи на потрошувачот да го препознае бараниот производ и да го разликува од другите слични производи со кои би можел да се замени (член 23 став 5) и
12) ако споредбеното рекламирање се однесува на посебна специјална понуда, во рекламата не е на јасен и недвосмислен начин истакнат временскиот период во кој важи посебната понуда, достапноста на производите и услугите од специјалната понуда, времетраењето на специјалната цена и другите специфични услови што ќе се применуваат (член 29 став 2), ќе донесе решение за привремена забрана на продажба на производите и ќе определи рок за отстранување на неправилностите.
Ако во определениот рок со решението од ставот 1 на овој член не се отстранат утврдените неправилности, инспекторот ќе донесе решение за забрана на вршење на дејноста во траење од 90 дена.
Против решението од ставовите 1 и 2 на овој член може да се изјави жалба до министерот за економија.
Жалбата изјавена против решението од ставовите 1 и 2 на овој член не го одлага неговото извршување.

Член 132

При инспекцискиот надзор инспекторот со решение ќе му забрани на правното и физичкото лице рекламирање за коешто постои сомнение дека е заведувачко, односно недозволено споредбено рекламирање (член 27).
Против решението од ставот 1 на овој член може да се изјави жалба до министерот за економија.
Жалбата изјавена против решението од ставот 1 на овој член не го одлага неговото извршување.

Член 133

Ако инспекторот при вршењето на надзорот утврди дека трговецот:

1) за продадениот производ, односно извршената услуга на потрошувачот не му издаде фискална сметка, односно јасно видлива и читливо напишана сметкопотврда (член 20 став 1);

2) не му овозможи на потрошувачот проверка на точноста на пресметаниот износ по однос на квалитетот и количината на купениот производ, односно извршената услуга (член 20 став 2) и

3) дополнително ја наплати издадената сметка од членот 20 став 1 на овој закон (член 20 став 3), ќе донесе решение со кое на трговецот ќе му забрани вршење на дејност во траење од 30 дена.

Доколку и по втор пат во текот на годината се утврди дека трговецот не се придржува на забраната од ставот 1 на овој член инспекторот ќе донесе решение за забрана на вршење на дејноста во траење од 90 дена.

Против решението од ставовите 1 и 2 на овој член може да се изјави жалба до министерот за економија.

Жалбата изјавена против решението од ставовите 1 и 2 на овој член не го одлага неговото извршување.

Член 134

Ако инспекторот при вршењето на надзорот утврди дека трговецот:

1) нуди бесплатно или заедно со некој друг производ вештачки млека и друга храна наменета за доенчиња до шест месечна возраст, шишиња и цуцли и цуцли лажалки (член 17 став 2);

2) не издаде гаранција за квалитетот, односно за исправното функционирање на производот, документ за начинот на употреба на производот, не обезбеди сервис за одржување и поправка и снабдување со резервни делови во гарантниот рок и најмалку за пет години од денот на производството на производот и рок во кој давателот на гаранцијата е должен да постапи по барањето на корисникот на гаранцијата и да ги отстрани дефектите и недостатоците на производот и по три извршени сервисирања да го замени со ист таков нови исправен производ или да му го врати на потрошувачот платениот износ за купениот производ (член 22 ставови 1 и 3 алинеја 5);

3) производителот не се придржува на обврските од гарантниот лист (член 22 став 2);

4) документите од членот 22 став 1 на овој закон не се напишани јасно и читливо на македонски јазик и кирилско писмо или и на други јазици и знаци лесно разбирливи за купувачот (член 22 став 5);

5) пушти во промет производи, односно дава услуги што не ги исполнуваат условите од членовите 32 и 33 на овој закон;

6) во рамките на своето редовно работење не дава информации за ризиците на производот во текот на нормален или разумно предвидлив период на употреба, каде што таквите ризици не се очигледни и не преземе мерки на претпазливост од тие ризици и не соработува при спроведувањето на дејствијата преземени за избегнување на таквите ризици (член 35 став 1);

7) на потрошувачот не му продаде производ, односно не му дава услуга од таков квалитет и квантитет кој целосно одговара на утврдените технички барања и прописи, на пропишаните стандарди, нормативи и услови

предвидени со договорот, барањата што биле истакнати, како и на информациите што трговецот ги дал за производот или услугата (член 36);
8) пушти во промет детска играчка која ја загрозува безбедноста и здравјето на децата или на трети лица, кога се користи на планиран или на некој друг предвидлив начин, имајќи го предвид нормалното однесување на децата (член 38 став 1);
9) имајќи го предвид рокот во кој детската играчка може да се користи, пред нејзиното пуштање во промет не ги исполнува основните безбедносни и здравствени услови пропишани со закон (член 38 став 2);
10) детската играчка не ги исполнува основните безбедносни услови во однос на механичките, физичките, хемиските, електричните и хигиенските својства (член 39 став 1);
11) играчките содржат радиоактивни елементи или супстанци (член 39 став 2) и
12) детските играчки не се придружени со соодветно јасно видливи писмени предупредувања и опомени (член 40), ќе донесе решение за забрана на продажба на производите и ќе определи рок за отстранување на неправилностите.
Ако во определениот рок не се отстранат утврдените недостатоци инспекторот ќе донесе решение за забрана на вршење на дејноста во траење од 30 дена.
Доколку и по втор пат во текот на годината се утврди дека трговецот не се придржува на забраната од ставот 1 на овој член инспекторот ќе донесе решение за забрана на вршење на дејноста во траење од 90 дена.
Во случаите од ставот 1 точки 1, 8, 9, 10, 11 и 12 на овој член инспекторот привремено ќе ги одземе производите.
За одземените производи од ставот 2 на овој член инспекторот ќе издаде потврда и ќе поднесе барање за покренување на прекршочна постапка.
Против решението од ставовите 1 и 2 на овој член може да се изјави жалба до министерот за економија.
Жалбата изјавена против решението од ставовите 1 и 2 на овој член не го одлага неговото извршување.

Член 135

Ако инспекторот при вршење на надзорот утврди дека трговецот:
1) на барањето на потрошувачот не му го врати уплатениот износ за купениот производ и не го прими вратениот производ од потрошувачот (член 5 став 3);
2) јасно и на видно место во продажниот простор не ги истакне продажните услови (член 6 став 1);
3) посебните продажни услови за одделни производи и услуги јасно и на видно место не ги истакне на продажните места на тие производи и услуги (член 6 став 2);
4) на одделни групи потрошувачи на кои им нуди производи под посебни продажни услови (младинци, инвалиди, пензионери, студенти и слично) тие услови не ги истакне на видно место во продажниот простор (член 6 став 4);
5) го условува купувањето на едни производи со купување на други производи или друг начин на условување на купување и продажба на производи (член 6 став 6);

6) за извршените услуги за поправка и одржување на производите, чија вредност е поголема од 5.000 денари, не му достави на потрошувачот пресметка и работен налог со опис на работите, употребениот материјал или делови за поправка и одржување (член 6 став 7);
7) без претходно добиена писмена согласност од потрошувачот го прошири работниот налог со зголемување на цената за повеќе од 5% (член 6 став 8);
8) не му ја даде наградата на потрошувачот без одлагање доколку истата ја ветил дека ќе ја добие со купување на производот или со давање на услугата (член 7);
9) на јасен и видлив, читлив и недвосмислен начин не ја истакне продажната цена на производите и услугите, односно на продажното место на кое се изложени
производите, на производите во рефусна состојба, на услугите кои ги дава и на резервните делови кои ги продава (член 8 став 1);
10) продажната цена не е крајна цена на единица на некој производ или услуга или пак на дадената количина на производот, во која не е вклучен данокот на додадена вредност и сите други јавни давачки (член 8 став 2);
11) при продажбата на производите во рефусна состојба не ја истакне само цената за единица мерка на продажното место на производот (член 8 став 5);
12) при истакнување на податоци за нето тежина за претходно спакувани производи не истакне цена за нето единица мерка (член 8 став 7);
13) постапи спротивно на одредбата од членот 8 став 8 на овој закон;
14) не се придржува на истакнатите продажни цени и условите за продажба (член 8 став 9);
15) јасно и на видно место не ја истакне цената на посебната хартија за завиткување и дополнителните украси, како и цената на тие производи и услугата за завиткување (член 10 став 3);
16) продажбата на производите во рефусна состојба кои не се претходно спакувани не ги мери во присуство на потрошувачот (член 11 став 1);
17) продажбата на производите во рефусна состојба не ги спакува во соодветна амбалажа (член 11 став 2);
18) означувањата што упатуваат на распродажба, односно на намалување на цените не се изразени на начин определен со членот 12 ставови 1 и 2 на овој закон;
19) не го испорача производот или не ја изврши услугата по приемот на авансот ако бара или изречно го условува купувањето на производот или давањето на услугата со делумен или вкупен еднократен или пресметковен аванс (член 18 став 1);
20) не му пресмета или исплати просечна каматна стапка по видување која се пресметува како просек од последниот интервал на просечните банкарски стапки по видување објавени од Народната банка на Македонија, сметано од денот на приемот на авансот до денот на испораката на производот или извршената услуга во случај предвиден со одредбата (член 18 став 2);
21) при продажба на производите на потрошувачот не му ги предаде и предочи документите согласно на овој закон (член 21);
22) гаранцијата не ги содржи податоците од членот 22 став 3 на овој закон;
23) не сака да ги сноси трошоците за материјалот, резервните делови,

работата, преносот и превозот на производот што настануваат при отстранување на дефектите, односно замената на производот со нов производ врз основа на гаранцијата (член 22 став 4);
24) документите од членот 22 став 1 на овој закон не се напишани јасно и читливо на македонски јазик и кирилско писмо, или и на други јазици и знаци лесно разбирливи за потрошувачот (член 22 став 5);
25) декларацијата не ги содржи податоците пропишани во членот 23 ставови 1, 2, 3 и 4 на овој закон;
26) не го удоволи барањето на потрошувачот поднесено во смисла на членот 43 од овој закон;
27) не го замени купениот прехранбен производ со недостаток со производ со соодветен квалитет или на потрошувачот не му го врати платениот износ доколку недостатоците се утврдени во рокот до кога производот може да се употребува (член 44);
28) не постапи по барањето на потрошувачот во случаите од членовите 45 став 2, 46 став 2, 48 ставови 1 и 2 и 50 на овој закон;
29) не му го врати на потрошувачот целокупниот износ кој што потрошувачот до моментот на раскинување на договорот го платил врз основа на договор (член 95 став 3);
30) при давањето на јавните услуги преку дистрибутивната мрежа не им овозможи на потрошувачите приклучување и користење на мрежата и услугите под недискриминаторски и однапред познати и договорени услови (член 119) и
31) не ги одржува стандардите и квалитетот на услугите определени со закон или со друг пропис (член 120), ќе донесе решение со кое ќе нареди и определи рок за отстранување на неправилностите.

Ако во определениот рок со решението од ставот 1 на овој член не се отстранат утврдените недостатоци инспекторот ќе донесе решение за забрана на вршењето на дејноста во траење од 30 дена.

Доколку и по втор пат во текот на годината се утврди дека трговецот не се придржува на забраната од ставот 1 на овој член инспекторот ќе донесе решение за забрана на вршење на дејноста во траење од 90 дена.

Против решението од ставовите 1 и 2 на овој член може да се изјави жалба до министерот за економија.

Жалбата изјавена против решението од ставовите 1 и 2 на овој член не го одлага неговото извршување.

ДЕЛ VIII

КАЗНЕНИ ОДРЕДБИ

Член 136

Со парична казна во износ од 100.000 до 300.000 денари ќе се казни за прекршок правното лице, ако:
1) истакне продажна цена која не е крајна цена на единица на некој производ или услуга или пак на дадена количина на производот вклучувајќи го тука и данокот на додадена вредност и сите други јавни давачки (член 8 став 2);

2) не се придржува на истакнатите продажни цени и условите за продажба (член 8 став 9);
3) нуди бесплатно или заедно со некој друг производ вештачки млека и друга храна наменета за доенчиња до шест месечна возраст, шишиња и цуцли и цуцли лажалки (член 17 став 2);
4) не издаде гаранција за квалитетот, односно за исправното функционирање на производот, документ за начинот на употреба на производот, не обезбеди сервис за одржување и поправка и за снабдување со резервни делови во гарантниот рок и најмалку за пет години од денот на производството на производот и рок во кој давателот на гаранцијата е должен да постапи по барањето на корисникот на гаранцијата и да ги отстрани дефектите и недостатоците на производот и по три извршени сервисирања да го замени со ист таков нов и исправен производ или да му го врати на потрошувачот платениот износ за купениот производ (член 22 ставови 1 и 3 алинеја 5);
5) не се придржува на обврските од гарантниот лист (член 22 став 2);
6) врши заведувачко и недозволено рекламирање на производи или услуги (член 27 став 1);
7) со рекламирањето го навредува човечкото достоинство кое што предизвикува или може да предизвика телесна, душевна или друга штета кај децата, кое на децата им шири пораки и делови од пораки со кое се искористува или злоупотребува или би можела да се злоупотреби нивната лесномисленост и недостаток на искуство (член 27 став 3);
8) при споредбеното рекламирање постапува спротивно на одредбите наведени во членот 29 на овој закон;
9) пушти во промет производи, односно дава услуги што не ги исполнуваат условите од членовите 32 и 33 на овој закон;
10) на потрошувачот не му даде производ, односно не му дава услуга од таков квалитет и квантитет кој целосно одговара на утврдените технички барања и прописи, на пропишаните стандарди, нормативи и услови предвидени со договорот, барањата што биле истакнати, како и на информациите што трговецот ги дал за производот или услугата (член 36);
11) детските играчки се пуштени во промет спротивно на одредбите од член 38 ставови 1 и 2, членот 39 ставови 1 и 2 и членот 40 на овој закон;
12) врши продажба на производи чиј рок на употреба е изминат (член 47).

За дејствијата од ставот 1 на овој член, покрај паричната казна, на правното лице ќе му се изрече и мерка на безбедност забрана на вршење на дејноста во траење од две до четири години.

За дејствијата од ставот 1 на овој член ќе се казни со парична казна од 20.000 до 50.000 денари за прекршок и одговорното лице во правното лице.

Покрај паричната казна од ставот 3 на овој член на одговорното лице во правното лице ќе се изрече и мерка на безбедност забрана на вршење на одговорна должност во траење од три месеца до една година.

За дејствијата од ставот 1 точки 2, 8, 10 и 11 на овој член ќе се изрече мерка на безбедност одземање на привремено одземените производи.

Член 137

Со парична казна во износ од 80.000 до 250.000 денари ќе се казни за прекршок правно лице, ако:

1) пред склучувањето на договорот за продажба не постапи во смисла на одредбите од членот 5 став 1 алинеја 1 на овој закон;

2) потрошувачот не биде известен за влијанието на одредени производи врз животната средина и здравјето на луѓето согласно со прописите и стандардите, како и за мерките за заштитата преку упатство дадено со производот истакнато на амбалажата на производот или на друг соодветен начин (член 5 став 1 алинеја 2);

3) на барање на потрошувачот не му го врати уплатениот износ за купениот производ и не му го прими вратениот производ од потрошувачот (член 5 став 3);

4) посебните продажни услови за одделни производи и услуги не ги истакне јасно и на видно место во продажните места (член 6 став 2);

5) на одделни групи на потрошувачи им одобрува посебни продажни услови (младенци, инвалиди, пензионери, студенти и слично) и тие услови не бидат јасно
и на видно место истакнати во продажниот простор (член 6 став 4);

6) го условува купувањето на едни производи со купување на други производи или друг начин на условување на купување и продажба на производи (член 6 став 6);

7) за извршените услугите за поправка и одржување на производите, чија што вредност е поголема од 5.000 денари, не му достави на потрошувачот пресметка и работен налог со опис на работите, употребениот материјал или делови за поправка и одржување (член 6, став 7);

8) без претходно добиена писмена согласност од потрошувачот го прошири работниот налог со зголемување на цената за повеќе од 5% (член 6 став 8);

9) не му ја даде наградата на потрошувачот без одлагање доколку истата ја ветил дека ќе ја добие со купување на производот или со давање на услугата (член 7);

10) На јасен, видлив, читлив и недвосмислен начин не ја истакне продажната цена на производите или услугите, односно на продажното место на кое се изложени производите, на производите во рефусна состојба, на услугите кои ги дава и на резервните делови кои ги продава (член 8 став 1);

11) продажната цена не е крајна цена на единица на некој производ или услуга или пак на дадената количина на производот, во која не е вклучен данокот на додадена вредност и сите други јавни давачки (член 8 став 2);

12) при продажбата на производите во рефусна состојба не ја истакне само цената за единица мерка на продажното место на производот (член 8 став 5);

13) при истакнување на податоци за нето тежина за претходно спакувани производи не истакне цена за нето единица мерка (член 8 став 7);

14) постапи спротивно на одредбата од членот 8 став 8 на овој закон;

15) не се придржува на истакнатите продажни цени и условите за продажба (член 8 став 9);

16) продава производи кои имаат недостаток или грешка, а физички не ги одвоил од другите производи и јасно видливо и читливо не обележил на

производот и на продажното место не истакне натпис дека се работи за продажба на производи со недостаток или грешка (член 9);
17) јасно и на видно место не ја истакне цената на посебната хартија за завиткување и дополнителните украси, како и цената на тие производи и услугата за завиткување (член 10 став 3).
18) не сака да ги сноси трошоците за материјалот, резервните делови, работата, преносот и превозот на производот што настануваат при отстранување на дефектите, односно замената на производот со нов производ врз основа на гаранцијата (член 22 став 4);
19) документите од членот 22 став 1 на овој закон не се напишани јасно и читливо на македонски јазик и кирилско писмо, или и на други јазици и знаци лесно разбирливи за потрошувачот (член 22 став 5);
20) пушти во промет производи со недостатоци (член 42 ставови 1 и 2);
21) не изврши замена на производот со соодветен производ со иста трговска марка, тип, индустриски дизајн или ознака за потекло и географска ознака на производот (член 43 став 1 алинеја 3);
22) не изврши замена на производот со соодветен производ со друга трговска марка, тип, индустриски дизајн или ознака за потекло и географска ознака на производот со соодветно намалување или зголемување на производната цена (член 43 став 1 алинеја 4);
23) при раскинување на договорот не го врати платениот износ и не ја надомести претрпената штета (член 43 став 1 алинеја 5);
24) не го замени купениот прехранбен производ со недостаток со производ со соодветен квалитет или на потрошувачот не му го врати платениот износ, доколку недостатоците се утврдени во рокот до кога производот може да се употребува (член 44);
25) не постапи по барањето на потрошувачот во случаите од членот 45 став 2, членот 46 став 2, членот 48 ставови 1 и 2 и членот 50 на овој закон;
26) при ревизија на цената не постапи во смисла на одредбите од членот 49 ставови 2 и 3 на овој закон;
27) налага договорни одредби кои се како нечесни наведени во членовите од 54 до 77 и 79 на овој закон и
28) со средства за далечинска комуникација склучи договори за продажба на лекови, медицински и ветеринарни производи, експлозивни и запаливи материи (член 88).
За дејствијата од ставот 1 на овој член, покрај паричната казна, на правното лице ќе му се изрече и мерка на безбедност забрана на вршење на дејноста во траење од една до три години.
За дејствијата од ставот 1 на овој член ќе се казни со парична казна од 20.000 до 50.000 денари за прекршок и одговорното лице во правното лице.
Покрај паричната казна од ставот 3 на овој член на одговорното лице во правното лице ќе се изрече и мерка на безбедност забрана на вршење на одговорна должност во траење од три месеца до една година.

Член 138

Со парична казна во износ од 80.000 до 240.000 денари ќе се казни за прекршок правно лице, ако:
1) јасно и на видно место во продажниот простор не ги истакне своите

продажни услови (член 6 став 1);
2) даде лични податоци за потрошувачот на трети лица, како и на правни или физички лица кои дејствуваат внатре во истата група на трговци без претходно писмено одобрение од потрошувачот (член 6, став 5),
3) производот го продава во несоодветна амбалажа (член 10 став 1);
4) производот го продава во амбалажа што е штетна за здравјето на луѓето, не е приспособена на формата и количината на производот и го доведува во заблуда потрошувачот по однос на количината и големината на производот (член 10 став 2);
5) продажба на производите во рефусна состојба кои не се претходно спакувани не ги мери во присуство на потрошувачот (член 11 став 1);
6) продажбата на производите во рефусна состојба не ги спакува во соодветна амбалажа (член 11 став 2);
7) за производите во рефусна состојба не се истакне декларацијата јасно видливо и читливо на амбалажата во која производот се става за продажба, или на продажното место (член 11 став 3);
8) при означувањата што упатуваат на распродажба, односно намалување на цените не се врши во смисла на одредбите од членот 12 ставови 1 и 2 на овој закон;
9) процентот на снижувањето на цената што е објавен во распон, не се однесува најмалку на една петтина на сите производи што се на распродажба (член 12 став 3);
10) физички не ги одвои производите за распродажба од производите кои не се на распродажба и јасно и на видно место не истакне натпис дека се работи за распродажба (член 13 став 1);
11) при распродажба на производите со грешка не истакне натпис со кој ќе се запознае потрошувачот во што се состои грешката на производот (член 13 став 2);
12) на производите кои се на распродажба поради изминување на рокот на употреба не ги одвои на посебен простор со јасно и на видно место истакнато известување за причината за намалувањето на цените и крајниот рок на употреба на производот (член 14);
13) не го испорача производот или не ја изврши услугата по приемот на авансот ако бара или изречно го условува купувањето на производот или давањето на услугата со делумен или вкупен еднократен или пресметковен аванс (член 18 став 1);
14) не му пресмета и исплати на потрошувачот просечна каматна стапка по видување која се пресметува како просек од последниот интервал на просечните банкарски стапки по видување објавен од Народната банка на Македонија сметано од денот на по приемот на авансот до денот на испораката на производот или извршената услуга (член 18 став 2);
15) на потрошувачот не му признае дека ја извршил паричната обврска на начин определен со член 19 на овој закон;
16) на потрошувачот не му издаде фискална сметка, односно јасно видлива и читливо напишана сметкопотврда (член 20 став 1);
17) дополнително го наплати издавањето на сметката од членот 20 став 1 на овој закон (член 20 став 3);
18) при продажба на производите на потрошувачот не му ги предаде или

предочи документите согласно со членот 21 на овој закон;
19) во рамките на своето редовно работење не дава информации за ризиците на производот и не соработува при спроведувањето на дејствија преземени за избегнување на таквите ризици (член 35);
20) без претходна согласност на потрошувачот употребува телефон без човечка интервенција (автоматски говорни автомати) и телефакси заради склучување на договори (член 89 став 1);
21) во определен рок пред склучувањето на договорот не го извести потрошувачот за сите одредби од членот 90 на овој закон;
22) на потрошувачот не му биде писмено предадена потврда за претходно известување во смисла на членот 91 ставови 1 и 2 на овој закон;
23) на потрошувачот му пресмета трошоци, камати или казни во случаите од членот 98 на овој закон;
24) склучил договор согласно со членот 105 став 1 алинеи 1 и 2 на овој закон без да се легитимира со идентификациона картичка (член 105 став 3);
25) не достави писмено известување во смисла на членот 110 ставови 1 и 3 на овој закон;
26) содржината на преддоговорот, како и договорот не ги содржи одредбите од членот 111 на овој закон;
27) не го извести потрошувачот за измените на кој било податок наведен во претходното известување (член 112 став 3);
28) при пресметување на надоместокот за јавните услуги не постапи во смисла на членот 118 став 2 на овој закон;
29) не им овозможи на сите потрошувачи приклучување и користење на мрежата и услугите под недискриминаторски и однапред познати и договорени услови (член 119) и
30) не ги одржува стандардите и квалитетот на услугите определени со закон или со друг пропис (член 120).
За дејствијата од ставот 1 на овој член, покрај паричната казна, на правното лице ќе му се изрече и мерка на безбедност - забрана на вршење на дејноста во траење од две до четири години.
За дејствијата од ставот 1 на овој член ќе се казни со парична казна од 20.000 до 50.000 денари за прекршок и одговорното лице во правното лице.
Покрај паричната казна од ставот 3 на овој член на одговорното лице во правното лице ќе се изрече и мерка на безбедност забрана на вршење на одговорна должност во траење од три месеца до една година.

Член 139

Со парична казна во износ од 80.000 до 200.000 денари ќе се казни за прекршок правно лице ако пушти во продажба производи кои немаат декларација или ако декларацијата не ги содржи сите податоци пропишани во членот 23 ставови 1, 2, 3, 4 и 5 на овој закон.
За дејствијата од ставот 1 на овој член, покрај паричната казна на правното лице ќе му се изрече и мерка на безбедност забрана на вршење на дејноста во траење од две до четири години.

За дејствијата од ставот 1 на овој член ќе се казни со парична казна од 10.000 до 35.000 денари за прекршок и одговорното лице во правното лице.
Покрај паричната казна од ставот 3 на овој член на одговорното лице во правното лице ќе се изрече и мерка на безбедност забрана на вршење на одговорна должност во траење од три месеца до една година.

Член 140

За дејствијата од членовите 136 до 139 на овој закон физичкото лице што врши дејност ќе се казни со парична казна од 30.000 до 50.000 денари.
Покрај паричната казна за дејствијата од членовите 136 до 139 на овој закон, ќе се изрече и мерка на безбедност забрана на вршење на дејност во траење од три месеца до една година.

Член 141

Со парична казна од 10.000 денари ќе се казни на самото место правното лице за дејствијата од членот 136 став 1, членот 137 точки 4, 5, 9, 12, 13, 14, 15, 17 и 19 и членот 138 став 1 точки 3, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12 и 16 на овој закон.
Со парична казна од 5.000 денари ќе се казни на самото место одговорното лице во правното лице и физичкото лице - трговец поединец за дејствијата од ставот 1 на овој член.

ДЕЛ IX

ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 142

Прописите предвидени со овој закон ќе се донесат во рок од три месеца од денот на влегувањето во сила на овој закон.
До донесувањето на прописите од ставот 1 на овој член ќе се применуваат прописите што важеле до денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 143

Програмата за заштита на потрошувачите ќе се донесе во рок од шест месеца од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 144

Со денот на влегувањето во сила на овој закон престанува да важи Законот за заштита на потрошувачите ("Службен весник на Република Македонија" број 63/2000 и 4/2002).

Член 145

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија".